

נחמני מימון

בן אשר וסולטנה (מלכה). נולד ביום ל' בשבט תרפ"ז (2.2.1927) בצפרו אשר במרוקו. עלה ארצה ב-1935. למד בבית-הספר "אליאנס" בירושלים. עבד כמכונאי-דפוס מומחה ותמך במשפחה. חבר "הנוער העובד". עשה זמן קצר בהכשרה בקיבוץ רביבים. מגיל 15 חבר ה"הגנה". מתחילת מלחמת-השחרור התגייס ומילא תפקיד של רגם. השתתף בפעולות-קרב רבות בסביבות ירושלים. ליווה את המשוררים

העולים להר-הצופים עם האספקה והתחמושת המוברחת ל"הדסה" ולאוגיברסיטה הנצורות. פעם הותקף המשורין בו נסע עם ארבעה מלווים אחרים. הם השיבו אש ולחמו בגבורה במשך שעות. ארבעת חבריו נפלו והוא נשאר יחידי, אך עמד בגבורה עד אשר הגיעה תגבורת והוציאה את המשורין על כל האספקה והנשק שבו. הוא שכב שבוע ימים פצוע קל בבית-החולים ואחר-כך חזר לתפקידיו.

שירת בגדוד "מוריה". נפגע ונפל בהתפוצצות מרגמה במחנה בשכונת שנלר, ירושלים, ביום 2.6.1948. היה קבור בשייך-באדר א'. ביום כ"ח באלול תש"י (10.9.1950) הועבר למנוחת-עולמים להר-הרצל בירושלים. אחיו ראובן נפל בקרב האחרון של גוש עציון.

לזכר

הבנים

מהאם

**חלכה סולטנה
נחמני**

תשמ"ו-1986

לזכר בנים שנפלו

נחמני מימון

מתוך ספר יזכור - של מלחמת השחרור

נחמני מימון

בן אשר ומלכה (סולטנה) נולד ביום ל' בשבט תרה"ז 2.1927. בעיר ספרו שבמרוקו, עלה ארצה באוגוסט 1935.

למד בבית הספר כל ישראל חברים (אליאנס) בירושלים. עבד כמכונאי דפוס מומחה בבית הדפוס „מוריה“ ותמך במשפחה.

חבר הנוער העובד, עשה זמן קצר בהכשרה בקיבוץ „רביבים“. מגיל 15 היה חבר ההגנה. בתחילת מלחמת השחרור היה בן 18, התגייס לצה"ל ומילא תפקיד של רמ"ם השתתף בפעולות קרב רבות בסביבות ירושלים, ליווה את המשוריינים העולים להר הצופים עם האספקה והתחמושת המוכרחת להדסה ולאוניברסיטה הנצורות. פעם הותקף המשוריין בו נסע עם ארבע חברים מלווים אחרים. הם השיבו אש. חברים נפלו על ידו ובנס הוא נשאר בחיים יחידי, אך עמד ולחם בגבורה עד אשר הגיעה תגבורת והוציאה את המשוריין על כל האספקה והנשק שבו. הוא שכב בבית החולים שבע ימים. היה פצוע קל ולאחר מכן חזר לתפקידו. שירת בגדוד מוריה, נפגע ונפל בהתפוצצות פגז ליד המרגמה. במחנה שנלר ליד ירושלים. הוא ושלושה חברים ביום 2.6.1948, ביום כ"ח באלול תש"י 10.9.1950 הועבר למנוחת עולמים להר הרצל בירושלים. בן 22 היה בנופלו.

אין גיחומים לאבידותיה היקרות במיוחד שהשאירו אותה בודדת ללא תומך ומגן. נעלה זכרם תמיד, כי נפלו למען תקומת מדינת ישראל הנבנית והמקבצת גלויותיה. בצוואתם צוו לנו החיים עד העולם. ומי יתן ונזכה להנך עצמנו ובני משפחתנו בני הדור הזה למען ציונות וחינוך אהבת ישראל ומדינת ישראל חזקה יותר וטובה יותר. מדינה הממזגת גלויותיה הבונה הריסותיה יחד עם כלל עדות ישראל לתרבויותיהם.

קשה להתרכז ולהעלות זכרונות, לשרטוט קווים לדמותם של ראובן ומימון ז"ל. למן ימי נעוריהם ודרך חייהם וחינוכם בירושלים. קשה להפריד בין אישיותם המשותפת ותיאור חייהם נאהבים ונעימים, ובמלוא הפשטות ללא כחל וסרק נטבע החותם בפסוק „בהייהם ובמותם לא נפרדו“.

”בת”הג ובטותג לא נפרדו” - ציפן ורציפן ז"ל

אישיותך מזהירה וכובשת לב כל הבא במגע אתך. אמא מלכה יקרה - אשר אבדה ושכול שכלה בהקריבה שני בניה על מזבח המולדת על שחרורה ותקומתה של מדינת ישראל, למי להשוותך ובמה אעריךך אין מלים וסגנון אשר יבטאו גודל אצילותך.

אבא ואמא לבנים כאלה הם נכס צאן ברזל למדינת ישראל ואין מלים לניחומיך. הם שאבו אצילות ונאמנות כירושה העוברת כחוט השני מבית אבא-סבא, היא היא אשר כיוונה אותם וזקפה את קומתם ונתנה להם את הדחף הלאומי והציוני לדרך חיים מגשימה ומגינה.

תפארת הדור הזה היא לבנים שכאלה לאורם נהנך הדורות הבאים, ודמותך תאיר לנו כעמוד אש להמשך קיומנו כעם ולדורות הבאים. המורשת הגדולה והנאמנה היא צוואתך - להמשיך בדרכם.

אשרי העם שבנים כאלה לישראל ננצור זכרם בקרבנו.

אמן
רפי אבוטבול

בתום לב של מי התמונות על הקיר? תשובתה נשאה אותי לעולם אחר של מציאות מרה ואכזרית, היא ספרה לי שאלה הם הבנים שלה אשר אינם עוד. שני בניה היחידים אשר נפלו בקרב הגבורה על ירושלים בגוש עציון. היא ספרה לי שהיתה גרה בירושלים העתיקה עם הדוד אשר והילדים, עד למלחמה אשר אכלה את בניה, ועקרה את שמחתה. היא דיברה בטבעיות גמורה ללא כל טינה בלב. הדמעות החלו זורמים על לחיי כשהיא מנחמת אותי ובתנועתה זו הכאב גדול מנשוא, וכאילו הרגשתי את עומק היגון שלה החבוי לפני ולפנים. השנה היתה שנת 1949 וכנראה הכאב היה טרי והמועקה גדולה. מיד לאחר מכן לקחה אותי לחנות של הדוד אשר בשוק מחנה יהודה כדי לפגוש אותו, עיני עוד לחות מהפגישה המרגשת וחזרנו יחד לבית לארוחת ערב מהולה בעצב ושמחה גם יחד.

הצצתי הרבה בצילומים של מימון וראובן ז"ל, נעורים אשר נתקפחו בעלומיהם, הרגשתי צביתות חזקות בלבי כל אימת שהייתי מסתכל על התמונות שלהם, וכאילו להימנע מלעורר כאבים חבויים נמנעתי יותר מאוחר להזכיר לה את הכאב הגדול מנשוא..

מאז שעברתי לגור בירושלים אחרי הצבא, ביתה היה בימי שבת ומועד, כל יום ביקרתי את הדודה ולעזור לה בקניות ולהיות לה לתועלת בבדידותה. סמכתי על שולחנם כאילו היו הורי, הדוד אשר וההומור שלו, אשר לא הבנתי אז, אמנם שבר את קרח המתיחות, הקל עלי את קשיי הקליטה, אך תמיד באותה שמחת חיים הרגילה כאילו כלום לא קרה. המסירות של הדודה הרשימה אותי מאוד, ולמדתי ממנה סבלנות אין קץ בייחס לחיים בכלל, שלמרות האסון שניתן עליה ועל הדוד אשר, ידעו לחיות בצניעות ושמחת חיים ראויה לציון. ידעתי שהם חסרים את בניהם, יקירי ירושלים אשר נתנו את חייהם הצעירים לתקומת העם המתחדש במולדתו, החלל היה תמיד קיים בחוסר נוכחותם של הבנים האהובים. אך החלל הרוחני היה תמיד מלא הוד והדר נצחי אשר הרגשתי תמיד מבחינת „נראה ואינו נראה“. התחושה העזה הזו של „נוכחות רוחנית“ הגבירה את אמונתי של קיום החיים שלאחר המוות, רוח הבנים תמיד מרחפת על פני כל מחשבה ומעשה בבית הדודה בירושלים. ואולי זאת היא נחמתם. המודעות של החיים והמוות חד הם בבריאה, וקורבן הבנים על מזבח העם וקימו עוודדה איכשהו את החיים המבודדים. לכן מסירותה וכיוון אפיקי המרץ שלה לכל בר מצווה ונישואין, ידה בכל, באירגון ובישול, ועיסוק הגורם שמחה שבלב לכולם כדי למלא את החסר. וכמו שאמרו לי הבנים מימון וראובן ז"ל מבעד למחיצת המוות „במותנו ובהקרבנותנו, חיי העם הנצחי השב למולדתו ימשיך את הקיום הרוחני תרבותי שלו למרות שכולם עומדים עלינו לכלותנו. כי החיים הם המוות, והמוות הם החיים.“

תמיד בטלטולי ובנסיעותי יש קשר כל יינתק ביני ובין הדודה מלכה מירושלים, קשר של מכתבים עם חדשות משמחות ומעציבות כאחד, תמיד אני זוכר בגעגועים רבים את האהבה האינסופית אשר הדודה העניקה לי בנעורי בירושלים.

אף פעם לא ראיתי את הדודה מראה את סבלה ברבים, תמיד הסתירה את הכל בפנימיותה. היא פשוט חיה את החיים בבדידות וברצון מלא קיבלה היא את הדין, וללא ריטון חלילה, איפוא היא מסתירה את הכאב שלה? איפוא היא מטמינה אותו לאלהים פתרונים. לא ראיתי אף פעם התרגשות מוגברת או מופרזת.

התנהגותה המאופקת בכל מצב ראויה להערצה גדולה, יודע אני שבתוכה טמון רעיון חיים אדירים, שהיא מכוונת כל מרצה ועבודתה לעזור לאחרים, הן במשפחה והן מחוצה לה, ועוזרת יותר מיכולתה מכל הבחינות. רב הוא הכבוד אשר אני רוחש לה והוא חי בליבי תמיד, רק שפת הלב הער והמאוזן תדע לתאר אותו. וקשר זה חי בליבי ויהיה איתי לעולמים.

הסוכנות היהודית
לארץ ישראל

מרכז המפקד לשרות העם
ירושלים, רח' בנייהודה 7 — טלפון 2749

לכבוד

שם המשפחה

שם הפרט

הכתבת

השכונה, הרובע, תחלה, החצר, בית

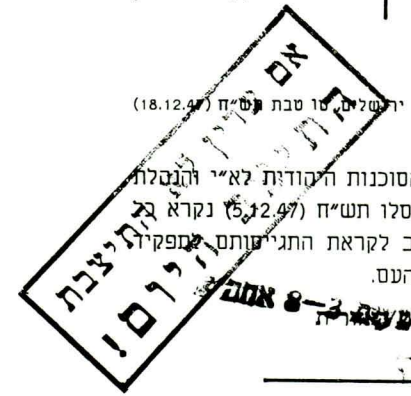
ירושלים

11751

15/30

לתשומת לב מקבל מכתב זה

אם האיש שאליו מיועד מכתב זה עבר לדירה אחרת או עזב את העיר, חובה על שכניו או קרוביו להודיע על כך לתחנת הגיוס האזורית הנזכרת בגוף המכתב.

צו התיצבות

ירושלים, 10 סבת תש"ח (18.12.47)

בתוקף צו הגיוס שהוכרז על-ידי הנהלת הסוכנות היהודית לא"י הוצאת הוועד הלאומי לכנסת ישראל בא"י ביום כ"ב כסלו תש"ח (5.12.47) נקרא כל גבר ואשה בישוב בין הגילים 17—25 להתיצב לקראת התגייסותם לתפקידי אשר יוטל עליהם על-ידי מרכז המפקד לשרות העם.

בהתאם לצו זה עליך להתיצב בתחנת הגיוס שב-8 אמת

בין הימים י"ט—כ"ז סבת תש"ח (1.1.48—9.1.48) בין השעות 4—8 אמת
הבא אתך את תעודת הלידה או תעודה אחרת המוכיחה את תאריך הלידה.

ההתיצבות — חובה!

יהודי שהצו חל עליו, חייב להענות לצו ללא כל דחוי!

שמור על צו התיצבות זה והבא אותו אתך לתחנת הגיוס האזורית.

זכור כי בך תלויים בטחון היישוב והגשמת המדינה העברית!

(—) מ. איזנשטאט (—) י. טשרנבין (—) אהרן חיים כהן
יו"ר סגן יו"ר מזכיר כבוד

מרכז המפקד לשרות העם בירושלים

המפקד לשרות העם, ירושלים.

טפס 1—1/48—12.000.

הגיגים לזכרם . . .

מאת שמואל בן אור אביטל (אבוטבול) הי"ד
בולדר. קולורדו. ארה"ב.

מבוא.

כאשר נתבקשתי ע"י הדודה מלכה נחמני לכתוב מילים מספר לזכרם של הבנים היקרים ז"ל, גל אדיר של מחשבות על ילדותי התעורר בי, ורציתי לתת תמונה ולו רק חלקית של המשפחה הענפה שלנו אשר הולידה מתוכה חומר אנושי ברוך מורשה, ובאווירה המיוחדת בה גדלתי שהיתה אחידה לכל המשפחה, אותה משפחה אשר הורישה את תרבות אהבת האל והאדם והבריאה עד היום הזה. ברוח זו אני מקדיש מילים אלה בחרדה והוקרה לזכרם . . .

בילדותי במרוקו גדלתי במשפחה רבת תרבות ועתירת רוח המורשה הספרדית הדתית והאנושית כאחד. משפחתנו גרה ברחוב אלבסטנא 285 (ירושלים הקטנה). רחוב בעל צורה מתפתלת כנחש וצר, הסבא יקיר המשפחה רבי אליהו יעקב אביטבול ז"ל גר בקומת הקרקע כולה, ומשפחתנו בת השבעה נפשות גרה בחדר אורך מידות בקומה הראשונה. בחדר זה זרמו החיים לאיטם, בעבודה שכלב היומית, בלימוד תורה, בשבת ובמועדים, בחלום הגדול של הגאולה וצפיה תמידית לבוא המשיח, ויחד עם זה דאגות היום-יום של הקיום מבחינה מעשית ורוחנית מקשה אחת באווירה זו גדלתי בחומם של חיים רוחניים ועשירים, ובבית הספר תלמוד תורה, „אם הבנים“ בו למדתי כצמח בעל קרקע מוצקה ופוריה.

הסבא היקר, רב הפעלים בקהילה, היה הרוח החיה בקן המשפחה ממנו ינקתי תשעים ותשעה קבין של חכמת חיים, וסיפוריו המופלאים על השכינה והעולמות העליונים. הרוויח את לחמו ביגיע כפיו, בעוד הוא כותש את ענבי היין ברגליו ובין כתישה לכתישה יושב לנוח בחצר על אבן ענקית וספר הזוהר הקדוש בידו, ואזני כולה קשבת לקריאתו והסבריו, הוא היה תמיד עוסק במשהו, קורא, לומד, עובד, לוחש, אף פעם לא ראיתיו ללא מעשה כלשהו, תמיד בדביקותו כאילו קשרו בקשר בלתי נראה לבוראו. ובדוגמתו המופתית למדתי ממנו, ולא רק במילים, הדוגמא המעשית שלו לחיים מאושרים ומאוזנים של עשייה רוחנית וגופנית.

הימים ימי שנות הארבעים ומה שידעתי מהמלחמה העולמית, חדרים חשוכים עם נרות, פחות יציאה מחוץ לבית, וללכת כל יום לבית הספר עם בגדים שחורים כמו כל ילדי מרוקו אז, לקרוא הרבה בספרי התהילים, ולתפלל להצלת אחי ובני עמי הנמקים במחנות הריכוז באירופה הכבושה. כצעיר לימים חשתי שחותכים מעצמי ובשרי בגוף בני עמי. ידעתי אז כאילו העולם הוא על סף הכליון והחדלון. התסיסה לעליה לארץ בעיצומה והפעילות לכך מורגשת בסודיות מה בין המבוגרים. ידעתי מאבא שיש לנו דודה בירושלים שעלתה לארץ ישראל בשנות שלושים עוד לפני ההתעוררות הנוכחית בקרב בני הקהילה. זה היה הקשר החי והישיר שהיה לנו עם ארץ ישראל. לימוד ודיבור השפה העברית היה חלק חשוב בתכנית הלימודים ב„אם הבנים“ (תלמוד תורה).

משרד הנטחון - אגף כח אדם

המחלקה להנצחת החייל

אישור

הננו מאשרים בזה

כי נחמני אימון ז"ל

נו אשר וסלמני (אבא)

נפל ביום כ"א א"ב תש"ח

1948.6.2

הובא למנוחת עולמים בבית הקברות

הר הזיתים - ירושלים

חודש 1960

מנהל המחלקה

ק 30524/ סא"ל משה אורק

מיצון נתלמיד וביה"ס

וזאת התעודה

ראובן נחכזני
אשר וסולטנה מלכה

הונצח
בספר התורה לזכר
הנפלים במלחמת
הקוממיות בכתוב

יישב לאלצן אל הבור והנה אין
יוסף בבור ויקרע את בגדיו

קישור לז. 6.

מנהל המהלך להנצחת ההיל

יו"ר הפועצת הציבורית להנצחת ההיל

יום הזכרון ה'תשי"ד

נחמני ראובן

נחמני ראובן

בן אשר ומלכה (סולטנה) נולד ביום ז' בשבט תר"צ 5.2.1930 בעיר ספרו שבמרוקו. עלה ארצה ב-1935, למד בבית ספר כי"ח ובבית ספר רטיסבון בירושלים. עבד שנה וחצי בצנזורה הבריטית. אחר כך למד את מלאכת הספרות ועסק בה. הדריך ילדים ב"גן השעשועים" היה חבר ההגנה. משאת נפשו: קיבוץ גלויות ועליית יהודי מרוקו. במלחמת השחרור נשלח לים המלח לשלושה חודשים. אחר כך נשלח לעזרת גוש עציון הוא נפל עם נפילת גוש עציון ב-13.5.48 באייר תש"ח, ונשאר קבור שם עד שב-17.11.1949 הועבר להר הרצל בירושלים.

משרד הבריאות - אגף כח אדם
המחלקה להנצחת החייל

אישור

הננו מאשרים בזה

כי נחמן כאלון ז"ל

בו אשר וסולתי אלכר

נפל ביום ג' אייר תשס"ח

ו.פ. 2542

הובא למנוחת עולמים בבית הקברות

הר הזיתים - ירושלים

מנהל המחלקה

ק"מ 30524 סא"ל משה אורן

24.4.48

2

לפניו חברי נסוח אשכולי!

שלום עם זקן ומה שמא!

סני' ביום זמן את מכתב' הכאוסון ואני מקרה שאני

מפני' אולי ויפניק' או משנה, מה שזאת ומה נסמך

אצלך ואני אולי מניח ומה שלום כל החברה ואני אולי

אני מקרה באותו זמן ואני מקרה שאתם אולי

בבית המדרש למק' דש יסאן יסאן אולי שאתם זקן דש

זקן הסודר סוף פפארה ק' אופניל סה סיה ק' ו

שאת בקול הסודר מספר ו' אולי סה אולי אולי

אני סיה מניח מניח, מספר "דש" לכל הסודר אולי

אולי, אולי, אולי, אולי, אולי, אולי, אולי, אולי

דש אולי אולי מניח, אולי מניח אולי אולי

אולי אולי אולי אולי אולי אולי אולי אולי

אולי אולי אולי אולי אולי אולי אולי אולי

אולי אולי אולי אולי אולי אולי אולי אולי

אולי אולי אולי אולי אולי אולי אולי אולי

אולי

בבית כח שמך ומה חרות

לפי ראות כח של יסאן זללו את מניח ומה

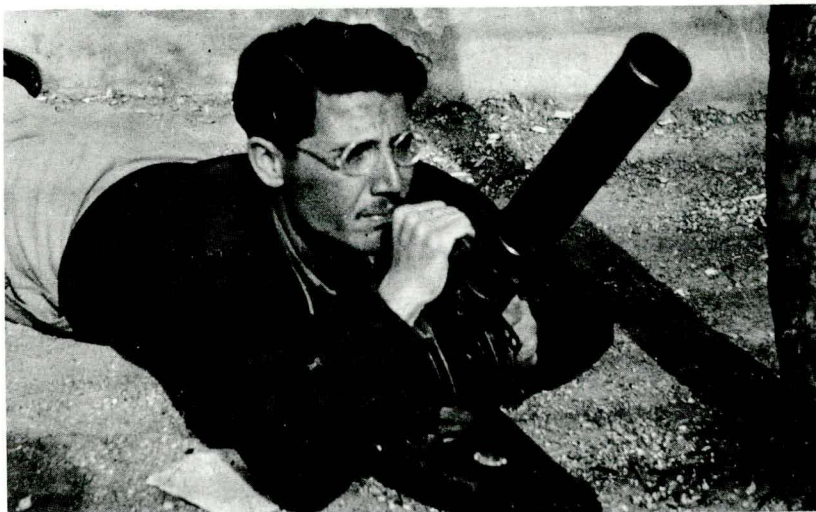
מניח יסאן את סוף יסאן, נשק ונשק

אולי מספר סוף סוף אולי

נחמן

משה אורן

אוריאל אופק

גוש עציון בהרי חברון

עֵתָה רֵיכֵז הָאוֹיֵב אֶת עֵיקָר כּוּחוֹ עַל כִּפְרֵי-עֲצִיּוֹן. הַמֶּשֶׁק הוֹפְגוּ קִשּׁוֹת בְּמַרְגְּמוֹת וּבְתוֹתָחִים, וְגִלִּים גְּלִים * לִפְנֵי פֶקֶד עַל הַגּוֹשׁ עוֹזֵי נְרִיקִים, הַיּוֹם אֲלוֹף פִּיקוּד הַמַּרְכֵּז.

שֶׁל לְגִיּוֹנִים וְכִפְרִיִּים הִסְתַּעְרוּ עַל הַנְּקוּדָה. אֵךְ הַמְגִיבֵי נִים הַחֲמוּשִׁים בְּרוֹבִים וּבִסְטָנִים הִדְפוּ אֶת כָּל הַהִסְתַּעְרוּתֵיהֶם. עִם לֵילָה חָלָה הַפּוֹגָה בִּקְרָב. בַּחֲצוֹת פּוֹנָה בֵּית-הַחֹרֶב לִים, עַל רוֹפְאֵיו וּפְצוּעָיו הַרְבִּים, מַכְפְּרֵי-עֲצִיּוֹן לְמִשׂוֹאוֹת יִצְחָק. הַמְגִינִים נָחוּ וְהִתְכַּוְּנוּ לַיּוֹם הַבָּא.

עִם שַׁחַר הַתְּחַדֵּשׁ הַקָּרֵב בֵּיתֵר שָׂאת. בִּזְד בְּבוּקָר שׁוֹדֵר, הוֹךְ כְּדֵי הַפְּגוּזָה, הַשִּׁדְדוֹר הַמְּסוֹרֵתִי הָאֲחֵרוֹן מִכִּפְרֵי עֲצִיּוֹן לִילָדִים וְלֵאמָהוֹת שְׁבִירוֹשָׁלַיִם. שְׁעוֹת אֲרוּכוֹת נִמְשְׁכוּ הַהִפְגּוּזוֹת וְהַהִסְתַּעְרוּתוֹת. בִּשְׁעוֹת הַצַּהֲרָיִם הַצְּלִיחַ טוֹר מְשׁוֹרֵיִן שֶׁל הָאוֹיֵב לְפָרוֹץ אֶת שַׁעַר הַמֶּשֶׁק וְלַחֲדוֹר פְּנִימָה. הִיָּה בְּרוּר שְׁאִין עוֹד

הקרב האחרון

בג' באייר עם שחר, יומיים לפני תום המנדט הבריטי על ארץ-ישראל, פתח הלגיון הערבי בהתקפה המכרעת על גוש עציון. התקפה אדירה זו נערכה בפיקודו של קולונל בריטי, ונטלו בה חלק 40 משוריינים וטאנקים, מצוידים בתותחים ובמכונות-יריה כבדות, שני גדודי רגלים ואלפי כפריים מזוינים, אחוזי תאוות רצח ושוד.

ההתקפה התחילה בהפגזה כבדה על המגור הרוסי, ואחריה הסתערו גדודי הרגלים. או מיהר מוש, מפקד הגוש, למגור, בידעו שכאן מרכז הכובד של עמידת הלוחמים. אבל לאחר שהאויב התחיל מכתר את המגור לא היתה ברירה אלא לסגת. בעת הנסיגה נהרג מוש, וכן נפצע קשה מפקד המגור, המלחין צבי בן-יוסף. הקרובים אליו שמעו כיצד שר ברגעיו האחרונים את שירו: "ואם בקרב פול אפולה, רע, אתה את נשקי לנקמתי תטולה".

המגור נפל. אחריו הסתערו כוחות הלגיון על המשלטים האחרים, ובגמר היום הראשון למלחמה היה הגוש מבוחר לשלושה קטעים נפרדים; כל משק נאלץ לארגן את הגנתו בנפרד.

11752

15/30-

לתשומת לב מקבל מכתב זה

אם האיש שאליו מיועד מכתב זה עבר לדירה אחרת או עזב את העיר, חובה על שכן או קרוביו להודיע על כך לתחנת הגיוס האזורית הנזכרת בגוף המכתב.

הסוכנות היהודית
לארץ ישראל

מרכז המפקד לשרות העם
ירושלים, רח' בן-יהודה 7 — טלפון 2749

לכבוד

שם המשפחה

השם הפרטי

הכתבת

הסוכנות, הרובע, תחלת, החצר, בית

ירושלים

ירושלים, טל סבת תש"ח (18,247)

צו התיצבות

בתוקף צו הגיוס שהוכרז על-ידי הנהלת הסוכנות היהודית-לא"י והנהלת הועד הלאומי לכנסת ישראל בא"י ביום כ"ב כסלו תש"ח (18.12.47) קרא כל גבר ואשה בישוב בין הגילים 17—25 להתיצב לקראת התגייסותם לתפקידי אשר יוטל עליהם על-ידי מרכז המפקד לשרות העם.

בהתאם לצו זה עליך להתיצב בתחנת הגיוס האזורית

ב מ' 13000

בין הימים י"ט—כ"ד ט"ו תש"ח (18.12.47—20.12.47) בין השעות 8—9 אחר הצהריים. הבא אתך את תעודת הלידה או תעודה אחרת המוכיחה את תאריך הלידה.

ההתיצבות — חובה!

יהודי שהצו חל עליו, חייב להענות לצו ללא כל דחוי! שמור על צו התיצבות זה והבא אותו אתך לתחנת הגיוס האזורית. זכור כי כך תלויים בטחון היישוב והגשמת המדינה העברית!

(—) מ. איזנשטאט יו"ר (—) י. טשרנוביץ סגן יו"ר (—) אהרן חיים כהן מזכיר כבוד

מרכז המפקד לשרות העם בירושלים

המפקד לשרות העם, ירושלים.

טפס 1—48—12.000

ל. 5. 48.

למי שיש חובות
שלום רב;
בשנת 1927 נולדתי בירושלים
בבית הוריהם של אבא שלי
ומועד עלייתנו לארץ ישראל
בשנת 1935. אבא שלי
היה רופא, ואמא שלי
הייתה מורה. אבא שלי
נפטר בשנת 1945.
אמא שלי נפטרה בשנת 1955.
אני נשוי ואב לשלושה ילדים.
אני גר בירושלים.
אני עובד בחברת החשמל.

בני אסתר / בית ארנסט
בית הניסים / עבור שאול נחמן
אם צריך;

אני עובד בחברת החשמל
בירושלים

Pauline Holman

3
מכתבים
בכתב
יד
4
דאבן

ועלו על המכוניות. לפנות ערב שודר המברק האחרון
ממשוואת יצחק: „הנשים והגברים נשלחים לחברון.
הפצועים מועברים לבית-לחם. בזה נגמרת פרשת גוש-
עציון. הלילה לא נהיה עוד כאן“.

פרשת גוש-עציון תמה, לאחר חמישה חודשי מצור
2407 נופלים. לאחר הכניעה. פרצו לגוש המוני ערבים,
שנאספו מכל הכפרים בהרי חברון, בזון, שדדו, ירו
זה על זה והעלו את הבתים באש. ובאותה שעה, שבה
הכריו דוד בן-גוריון במוזיאון הלאומי על הקמתה
של מדינת-ישראל, הובלו 280 שבויי עציון ב, מסע-
נצחון" ברחובות חברון, כשתושבי העיר צמאי הדם
מנסים להסתער עליהם ולרצחם, ואילו חיילי הלגיון
מגינים עליהם בעוז ויורים על ההמון.

מחברון ובית-לחם הובאו השבויים אל מחנה השבי
באום-אלג'מל שליד מפרק (סמוך לגבול עירק-ירדן).
תשעה חדשים שהו המגינים בשבי, ולאחר שחרורם
הקימו ישובים חדשים בארץ — את ניר-עציון בהרי
הכרמל, משוואת-יצחק ועין-צורים באזור שפיר ורבידים
בעמק-שורק.

בראשית תשי" התיר הלגיון הערבי לנציגי הרבנות
הצבאית לבקר בגוש-עציון ולהעביר את עצמות הנופ-
לים לקבר ישראל. הרב הצבאי הראשי שלמה גורן
הגיע לגוש עם חבר עוזריו ונערך "מבצע ליקוט עצ-
מות". בכ"ה בחשוון תשי" הובאו הנופלים למנוחת
עולמים בבית-העלמין הצבאי בהר-הרצל.

כל סיכוי להמשיך ולהלחם, והוחלט להציל לפחות את
חיי המגינים. מפקד הכפר יצא לנהל משא ומתן עם
האויב, אך הוא נורה ונפל. שרידי הלוחמים קיבלו הו-
ראה להפטיק את האש. הם נאספו מסביב לבונקר המפ-
קדה, מוקפים ערבים מכל עבר, ואז, לאחר שצלם ערבי
צילם את הניכנעים, פתחו הערבים לפתע באש על
הלוחמים חסרי הנשק. התחיל קרב-מצדה אחרון.

איש מן המגינים לא נותר לספר על אחריתם של
מגיני כפר-עציון; אך ממקורות ערביים מסתבר שבע-
רין קרב מעמדה לעמדה. 20 בחורות שנמצאו בבונקר,
איבדו עצמן כנראה לדעת. אספוף משולהב עטה על
בתי הכפר ועסק בשוד. מבין מגיני כפר-עציון נותרו
רק ארבעה בחיים; שניים ניצלו על-ידי ערבי זקן שלא
נתן לנגוע בהם ומסרם לידי קצין הלגיון. חבר משק
אחד הסתתר בכרם ועם חשיכה הגיע בוחילה למשור-
אות-יצחק וסיפר על אחריתם של „מלכה" (שם-
הצופן של כפר-עציון); וקשרית אחת ניצלה על ידי
קצין לגיון.

משנודע בירושלים אחריתם של מגיני כפר-עציון
נערך משא ומתן קדחתני עם הלגיון באמצעות הצלב
האדום. לאחר חצות הודיע מטה ה„הגנה" בירושלים כי
הושגה שביתת-נשק; הפצועים והנשים יוחזרו לירוש-
לים ואילו הלוחמים ילכו לשבי.
למחרת, יום ששי, ה' באייר, הגיעו אוטובוסים
ומשאיות של הלגיון אל שלושת ישובי הגוש הנותרים.
הלוחמים העייפים הניחו את נשקם (שחובל ברובו)

תעודת סמל ההגנה
מספר הסמל והתעודה ח / 163
שם המשפחה: זמני
שם פרטי: זאבן
שם האב: זאבן
מקום לידה: אשקלון
שנת לידה: 1927
שנת עליה: 1935
שנת כניסה להגנה: 1945
ניתן ב- כ"ה אלול תשס"ה 1955
מועצת סניף ארגון חברי ההגנה
נפל ב- צבא אשקלון 11.8
בתאריך 12.5.48

לכבוד פיק"ר: ט.ו.ז. 89

אלום רבוי 1

אני מבטח מאד כי לא יכלתי לא לא
לכם אלום שבני שכל פנים האין פתאומי ואין
אין פתאומי כי אני נמצא ~~במקום~~ ויולי
מבנים טוב מאד מאסנו "יש לימן ופאמרו לו
אם הוא רוצה לכתוב כי הוא יכל לכתוב כי
יש לימן "יש קשר ואם אתם סובים לכתוב
אני אמן לכם אם פכתלת וכל יליז אלו אמן
ל אי קרוסיף צור אני עקוב שלא פתאומי ל.
כי בכל הצמלת שאני יאמצא אני אכתוב. פס.
"יש לכל הקבוקים."

בברכת אלום

מאמצין

פאוקן וממע

בכתבת בני אוסלמן בית מדרש מאומים בית הכנסת

צבורי פאוקן נחמני

שר הבטחון

יקירי,

חלפה שנה נוספת, בדרך הלבטים והתקוות של העם בישראל. בשנה זו צעדנו
כברת דרך בשבילי השלום. דגל ישראל מתנוסס בבירת מצרים. שגריר מצרים
הגיש כתב האמנה בירושלים. מטוסים ישראלים נוחתים בקהיר ומצריים בלוד.
משלחות כלכליות בודקות אפשרות להסכמים דו-צדדיים. איפה אישם מופיע
עדיין ענן מעל הסכם השלום ושני הצדדים עושים למען פיזורו.

עם זאת אל לנו לשכוח, כי הסכם זה אמנם נחתם עם הגדולה בארצות ערב, אולם
לא עם כל ארצות ערב. בצפון ובמזרח נרקמות מזימות להתנכל לקיומנו. הם,
שכנינו אלה, טרם למדו שמלחמה אינה כדאית. שאת החרב, הטנק, המטוס
והטיל יש להחליף בשולחן דיונים, וצבא-הגנה לישראל מהווה היום, כפי שהיה
בעבר, חומת מגן, שבזכות עוצמתו וחוסנו יכולים אנו לחתור בעקשנות לשלום,
גם בצפון וגם במזרח.

ביום הזכרון הזה נישא מבטנו לימים יבואו ונזכור ברטט, גאווה ויגון את יקירי
העם, כמאמר הנביא: "לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר, שמן תחת
אבל, מעטה תהילה תחת רוח כהה. לא ישמע עוד חמס בארצך, שוד ושבר
בגבולך וקראת ישועה חומתיך ושעריך תהילה".

בהוקרה,

עזר ויצמן
שר הבטחון

יום הזכרון תש"ם

מדינת ישראל

הננו מודיעים בצער עמוק כי
מימוך נחמוני ז"ל

נפל בשעות מלחי הנפקידו ביום
כ"ד אייר תש"ח (2. 6. 48)
מומשלת ישראל צבא ההגנה לישראל
והאומה העברית ישאו תמיד אהת זכר
מימוך אשר נפל בהגנת המולדת
ובמערכה על חרותה ועצמאותה.

12.3 - 12.11
ראש הממשלה

ראובן נתלמיד בביה"ס

וזאת התעודה

מיכון נחמוני
אשר ומלכה

הונצח
בספר התורה לזכר
הנפלים במלחמת
הקוממיות בכתוב

המאכלך את הלחם במדבר אשר
לא ירעין אבתיך לזמן ענתך ולמען
נסדתך להיטבך באחריתך

תק"ס ח. 56

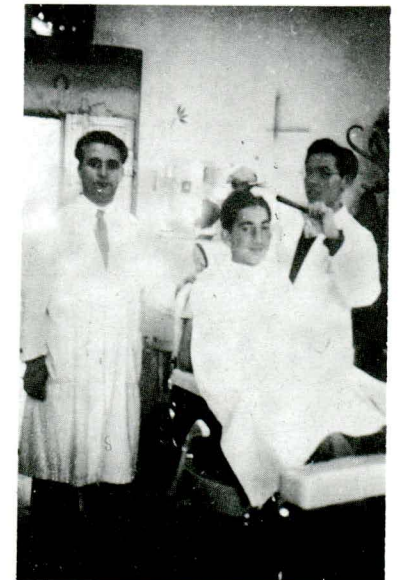
מנהל המחלקה להנצחת החייל

י"ר המועצה הציבורית להנצחת החייל

יום הזכרון ה'תשי"ד

הננו מודיעים בצער עמוק כי
ראובן נחמוני ז"ל
נפל בשעת מלוי תפקידו ביום
ג ניסן תש"ח (12.5.48) כפר עציון
ממשלת ישראל צבא הגנה לישראל
והאומה העברית ישאו תמיד את זכר
ראובן אשר נפל בהגנת המולדת
ובמערכה על חרותה ועצמאותה

ראש הממשלה

לפי ידיעתי יהודי מרוקו וצפון אפריקה תמיד עלו לארץ ישראל בתקופות שונות עוד לפני שהרעיון הציוני היה נפוץ כמו בימינו. הקשר לירושלים לא נולד בתוכי כתוצאה של הפצת הרעיון הציוני אלא גדל והתחזק בי יותר ויותר כתוצאה מידיעת ההיסטוריה של עמי והתפילות הדתיות של "ותחזינה עינינו". ועוד בקוראי את ספרי הנביאים האהובים במיוחד עלי, גדל בי הרצון לעלות לארץ ולחדש ימינו כקדם, ולדרוך על אדמתי הקדומה כמו אחי הנביאים.

הרבה לא ידעתי על הדודה מלכה מירושלים, ידעתי שאבא ואחי רפאל התכתבו איתה, ורציתי גם אני לראות אותה כשאזכה לעלות לירושלים, ועל ידי כך ליצור ולחדש את ההמשך התרבותי לתחיית עמי במולדתו הנצחית.

לאחר כמה נסיונות נפל לחמוק מידי אימה חנה רובידא בת משפחת אל-זכרי הידועה לתפארה, אשר עקבה אחרי בשבע עיניים "שלא אברח לה", הצלחתי איך שהוא בברכתה לנסוע באוטובוס לעיר פאס הסמוכה ומשם לתאזא ולאלז'יר כשאני מתחפש בלבוש ערבי כדי שלא יתפסו אותי בגבול בין מרוקו לאלז'יר, ודרך המחנות של מרסייל עד הגיעי לארץ בסביבות חג הפסח. יצאתי את צפרו העיר בברכתו של הסבא היקר שהבטיח לי לבוא בקרוב לירושלים גם הוא. ברכתו ללא מילים של אבא גם לוותה אותי בדרכי.

לא כאן המקום לעמוד על פרטי התלאות אשר מצאוני בדרכי, ממחנה הנוער קרית שמואל ליד חיפה ולקיבוץ איילת-השחר עם הקבוצה הראשונה של נערים מצפון אפריקה באותו קיבוץ. משם למשווה ישראל בו למדתי בסקטור הדתי של מחזור ל"ב, ועד לגיוסי לצה"ל. מהקיבוץ שמתי את פעמי לכיוון ירושלים בטלטול האוטובוס, לבקר את הדודה מלכה אשר הרבה דובר בה בביתנו במרוקו, ולבי מלא צפיות.

מצאתי סוף סוף את הכתובת שלה בנחלת אחים עם קושי כלשהו, אך הרחובות משום מה נראו לי כמוכרים, משום צורתם הדומה לרחובות ילדותי. וחשבתי בליבי, האם הדודה תכיר אותי? הרי אף פעם לא ראתה אותי, ומה אגיד לה? הדי הפרידה הקשה מההורים הגביר את תחושת כאבי והקשר מילדות את הדודה, כאילו נוכחות של משפחתי נמצאת אצל הדודה, הורי טרם עלו לארץ אך אני מעז סוף סוף לנקוש על הדלת בחרדת מה לקראת הפגישה המיוחלת. נדמה לי שאני עדיין בחלומי לעלות לארץ, וכבר אני כאן ליד דלת דירתה של הדודה.

שמיעתה כנראה היתה חלשה לשמוע את נקישתי על הדלת, הצצתי פנימה ולפניי אשה בלבוש צנוע וספר בידיה, יושבת בניחותא במיטתה טרם הרגישה בנוכחותי, רק עמדתי דומם וחיכיתי לתשומת ליבה אשר באה מיד כשהרימה את עיניה מהספר, בשמחה רבה קמה ממיטתה. אלי לחבק אותי. אתה הוא, "שמואל הקטן" (כינוי חיבה מילדותי)?

כן דודה אני הוא ולא אחר, ענית, התבוננתי סביב ונפלתי שוב על זרועה וליבי בוכה ושמח כאחד. מידיד לאחר מכן ניגשה למטבח להגיש לי ארוחה חמה וטעימה לאחר הנסיעה המייגעת מהקיבוץ בגליל. מה לבן חכמים ורבנים לעשות בקיבוץ לא דתי? היא שואלת, היא דיברה על ליבי לעבור לבית הספר החקלאי מקווה ישראל, ושלא אשכח הלילה את מורשתי הדתית, עתה שבאתי לירושלים הבנויה יש לא לאבד את החינוך שקיבלתי במרוקו. אחרי הביקור ההוא היא עזרה לי לבקש העברה למקווה ישראל, וכך אמנם היה הדבר.

אך באותו ביקור ראשון לא יכולתי להשתחרר מהתחושה המוזרה אשר תקפה אותי בהיותי בביתה. משום מה לא ידעתי דבר וחצי דבר על מימון וראובן ז"ל, אך שאלתי

תעודת סמל ההגנה

מספר הפמ"ל והתעודה ח/162

ארגון חברי ההגנה
סניף ירושלים

שם המשפחה: גמאל
שם פרטי: גיאן
שם האב: אבא
מקום לידה: גמאל
שנת לידה: 1925
שנת עליה: 1935
שנת כניסה להגנה: 1945
ניתן ב- כ"ט אלול תש"ה 1955

נפל ב- ש"ס (א"ת) נמאלה
בתאריך 2.6.48 (במקום)

בדחילו ורחימו אני כותב מלים אלה לזכרם של מימון וראובן נחמני ז"ל, אשר הקריבו את חיי נעוריהם ונקטפו משחר עלומיהם אל עולם האמת, למען תחיית העם רווי הכאב והיגון, ואני מצטרף למוקירי זכרם החי בלבי לנצח, וכן בהוקרה רבה לאופייה הסבלני למופת של הדודה מלכה מירושלים שתחיה. יהיה זכרם ברוך ויהחיה בליבנו כאש שלהבת, ולזכור את המורשה של עמי המפואר אשר שלהבת יה לא תכבה לעולם. כמותם ציוו לנו את החיים עד עולם. ולדודה מלכה נחמני, ינחם אותה האלהים ביום האבל, הנחמה והזכרון הזה. אמן.

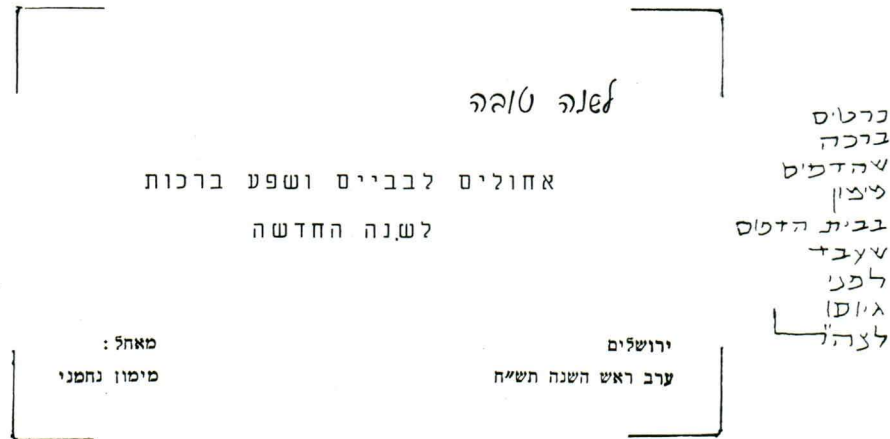
מאת: רפי אבוטבול

לאחר תקופה ארוכה קשה להעלות זכרונות מבית אבא-סבא. משחר ילדותי זוכר אני כי בית סבא שמש אכסניה, בית ועד לחכמים, לשדרים ושליחים הבאים מהארץ, לאיסוף כספים לשיבות ולחיזוק הישוב בארץ באותה תקופה. סבא אליהו ז"ל היה מבין הראשונים אשר עזב גבולות ה"מלח" וכנה את ביתו רב הממדים מחוצה לו בין שכונות ערביות. מספרים לי שהיה מבין המתנדבים והעושים באיסוף כספים למגבית ולקרנות וקניית המניות של אוצר התישבות היהודים אשר הופצה ע"י הרצל - וויזמן. ההשראה והחנוך הציוני הקרינה על משפחתו העניפה, בנים ובנות נכבדים ונכבדות, לאהבת ארץ ישראל, אהבה צרופה וכנה. בכל פעולה ציונית היתה ידו בכל. אין חברה, ישיבה וקבוצה אשר לא היה מתורמיה ותומכיה העיקריים. אשתו רבקה ז"ל יחד אתו היו בין מייסדי חברת "אם הבנים" המפורסמת, תרמה והתרימה ויסדה את הבנין הגדול והמפואר ללמוד תורה ודעת תושבי העיר יהודים וערבים כאחד כבדוהו והעריכוהו. החנוך אשר קיבלנו בביתו האציל עלינו על בני משפחתו הענפה לעליה לארץ. הוא זכה לעלות ולהיקבר בירושלים הבירה. התוצאה: באותה תקופה עלתה מלכה הדודה עם בעלה אשר ושני הילדים - ראובן ומימון ז"ל. כאשר אחיהם אלישע נפטר ממחלה טפלו בעצמם ללא סוכנות ומחלקת עליה. הכל על השבונם וכיזומתם. ביתם בארץ היה בית מפגש לכל בני העיר המגיעים לארץ. הם סבלו סבל רב עד אשר השתמשו בארץ, וגדלו את ילדיהם אשר חונכו ברוח היהדות והציונות. זוכרני איך בילדותי קיבלנו מכתביהם ואיך שתינו בצמא את דבריהם, בתיאוריהם על "המדינה שבדרך" ההולכת ונבנית. יום שמחה היה לו בקראנו מכתביהם וכך הלך הקשר הזה והתהדק, במשלח ספרים ועיתונים. מימון וראובן היקרים נפלו למען תקומת ישראל. מי לא קיבל עזרתה והדרכתה עם בואו לירושלים.

לזכר ביקר אלעזר טרניטאל

אמניטאל בן טרניטאל מיימון נאמן. זריסת שאוס פאליק
 סל ביקר אליהו טרניטאל, ז"ל לזכר ביקר טרניטאל
 משב דמים טרניטאל וז"ל ז"ל לזכר רינה טרניטאל
 והילדים, ז"ל פבל האספיה, ז"ל מרחמיאל ביקר טרניטאל
 משה טרניטאל וכל המשפחה...
 לזכר ביקר קלמית אלתמכטר מייס טל תמוז תש"ז
 בן טרניטאל לי שאתם זריטאל ואליומא זריטאל פסק.
 ואלעזר טרניטאל, וזריטאל שמקמי טרניטאל זריטאל
 זריטאל טרניטאל פבל זריטאל זריטאל טרניטאל טרניטאל
 זריטאל טרניטאל, ואלעזר טרניטאל זריטאל טרניטאל זריטאל
 זריטאל זריטאל זריטאל זריטאל זריטאל זריטאל זריטאל זריטאל

מכתב בכתב ידו של מימון

מלחמת השחרור ונפילת הבנים

פרק חמישי:

ביום בו החליט האו"ם על הקמת מדינת ישראל היתה שמחה גדולה בארץ אך ברגע שהאנגלים יצאו את הארץ החלה המלחמה ובני היו בין הראשונים שנלקחו לקרב. במשך כחודש היינו במקלט בשל הפגזות על ירושלים. מימון היה במחנה „שנלר“ וראובן היה בגוש עציון. אני שמעתי על הקרבות בגוש עציון ודאגתי מאוד. ראובן היה שמח מאד ללכת לצבא. תמיד היה מרים את ידו ואומר „כולנו לעזרת העם“. הוא נפל בגוש עציון בשנת 1948.

מימון ידע שראובן נפל ולא רצה לומר לי עד ששמענו שגוש עציון נכבש ע"י הליגיון וכל חיילנו נפלו. גם לאחר ידיעה זו לא קיבלנו הודעה רשמית על מותו. רק כאשר חזרה בחורה אחת משבי הירדנים היא סיפרה שראובן היה בשמירה בעמדה ונורה עליו כדור בהתקפת הירדנים והיא גם ציינה לנו את יום מותו, 13.5.48. הוא היה קבור בגוש עציון שנתיים עד שהיה משא ומתן עם הירדנים על החלפת גופות. לאחר מותו של ראובן ביקשתי ממימון שישאיר איתנו ולא יצא להלחם, אך הוא היה אומר לי „אם כל אחד ישאר מי ילחם באוייב הנכנס לארץ?“. הוא נשאר עמנו שבוע במקלט ולאחר שבוע כשיצא לביקור פגש במפקדו שאמר לו לשוב למחנה. הוא חזר למחנה שנלר. ביחד עם שישה בחורים היה מפעיל את המרגמה.

באחד הימים כאשר הוא וחבריו טענו את המרגמה התפוצץ אחד הפגזים שהיה כנראה סדוק ובני וחבריו מתו. בטרם מלאו 30 יום מפטירתו של ראובן. בערב יום מותו חיכיתי שיבוא מימון לאכול (היתה הקצבה של 150 גר' לחם שחור ובמחנה לא היה אוכל) אך הוא לא הגיע. כבוקר למחרת ישבתי לקרוא עיתון ובא איש אחד ואמר לי „לכי לבית החולים – „ביקור חולים“ לבקר את בנך הפצוע קשה“, אך אני אמרתי לו שלא יתכן שיקחו פצוע לביקור חולים כי לשם לוקחים רק את ההרוגים. האיש התבלבל ואישר שבני מימון נפל.

הודעתי לבעלי והלכנו לבית החולים. בדרך היו הפגזות. האוויר היה רווי פגזים אשר ירדו כמו גשם והרחובות היו ריקים מאדם. כשהגענו ראינו הלוויות רבות יוצאות מבית החולים אך אפילו להלוויות לא היו באים אנשים כי פחדו מהפגזות.

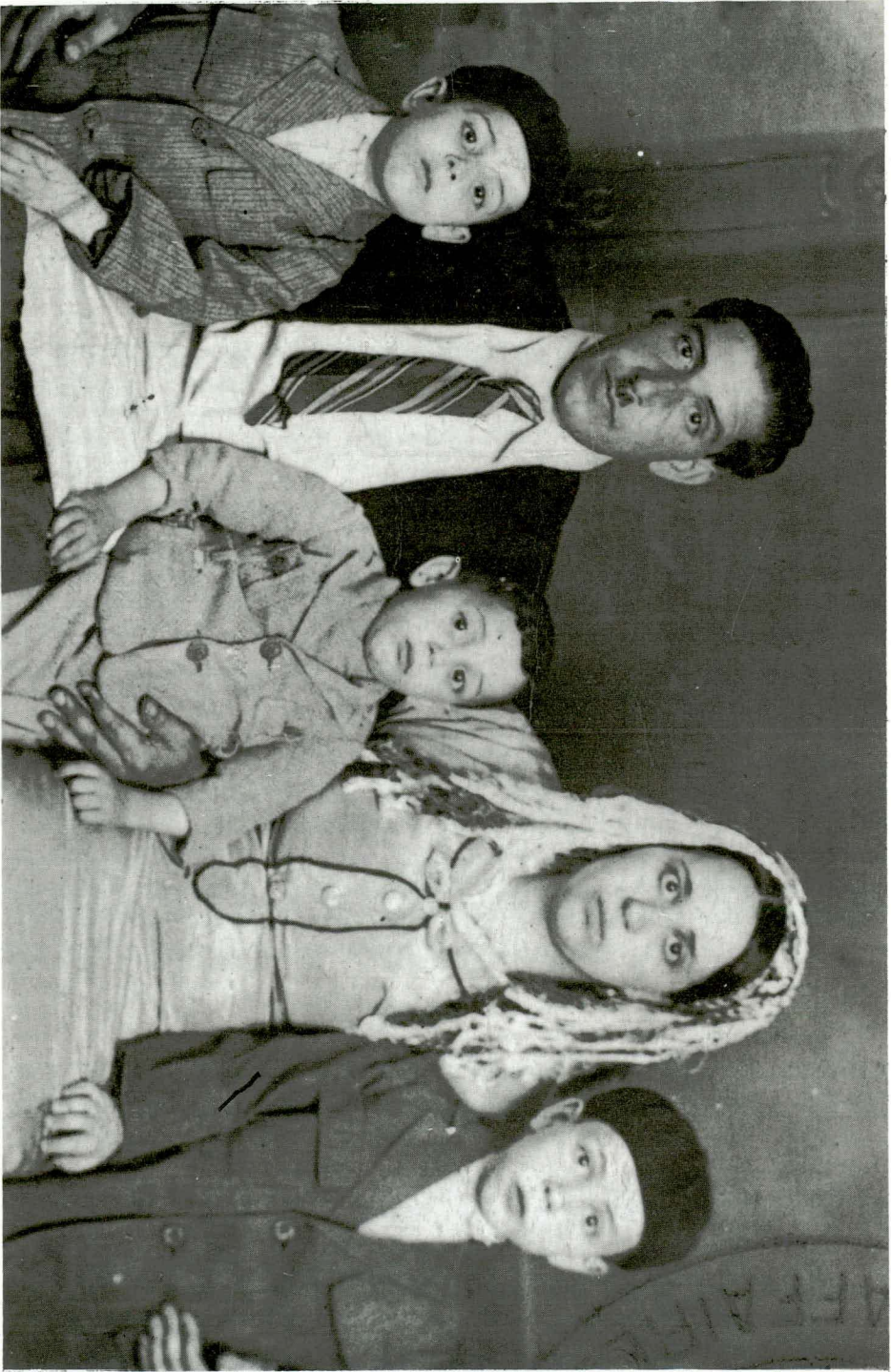
ארונות המתים היו מונחים במשאית אחד על השני כמו סחורה. בזמן האבל היינו במקלט ואני הייתי חולה מאוד ושכבתי במיטה ולא האמנתי שאקום אי פעם ממיטה זו. לאחר כמה שנים חלה בעלי בשיתוק ולקחתי אותו לבית החולים. ביד אחת וברגל אחת לא יכל לתפקד ובבית החולים הקלו עליו במקצת, מאוחר יותר החזירו אותו הביתה ובמשך 11 שנה שהיה משותק טיפלתי בו. לאחר תקופה זו לקה בעלי במחלות לב וריאות, רצייתי שיאשפזו אותו בבית חולים „הדסה“ אך הרופאים אמרו שיש להשאירו בבית ורק כאשר מצבו החמיר החזרתי אותו לבית החולים ושם נשאר עד שנפטר ב-2 ביוני 1961. 13 שנה מהיום בו נפטר מימון בני הבכור.

בני אלישע נולד במרוקו בה' באייר תרצ"ב - 1931. כשעלינו ארצה היה בן 4. בביה"ס היסודי למד עד גיל 8 - אז אובחנה אצלו מחלת-לב. לאחר שהחמיר מצבו והוא החל להתנפח, אושפז בביה"ח הדסה הישנה. קרוב לשנה הייתי סועדת אותו בחוליו, כל בוקר הייתי מבקרת אותו עד לאותו בוקר - במאי 1940 - בו הגעתי לביה"ח ולא מצאתיו במטתו, האחות הודיעה לי שהוא כבר נפטר. בן 9 היה במותו, הוא נקבר בהר-הזיתים. התנחמתי בזה שנשארו לי שני ילדיי הגדולים מבלי-דעת מה צופן להם הגורל.

אלישע

מסעדת הילדים ארצה

בס"ד

לכבוד *פניית וק לסקנים*
קבל נא את ספרי זה למוזכרת עולם
ולדורי דורות לדודה
לזכר הבנים שלי שנפלו
במלחמת השחרור עק"ה
מימון וראובן ז"ל הי"ד
ת.נ.צ.ב.ה

מהדורה שלכם באהבה

סולטנה מלכה נחמני

סולטנה

מלכה
נחמני

תעל
דיות
תמי

תשמ"א
1980

בס"ד ז' טבת תשמ"א (14.12.80)

לכבוד *הסכני' יצ' לבנים*
קבל נא את ספרי זה למזכרת עולם
ולדורי דורות לדודה

לזכר הבנים שלי שנפלו
במלחמת השחרור עק"ה
מימון וראובן ז"ל הי"ד

ת.נ.צ.ב.ה

מאת אים שכול'ה

מהדורה שלכם באהבה

אש"ס

סולטנה מלכה נחמני

עריכה גרפית - והכנה לדפוס
בללתי יוסי   מגדל-העמק

בשם השם
נעשה ונצליח

פתח דבר - הקדמה

החלטתי לכתוב את סיפור תולדות חיי ותולדות משפחתי כדי שישאר לזכרון עולם, לכל הקרובים והמשפחה. מפני שאין לי צאצאים שיזכירו ויזכרו את שמי ואת שם בעלי ז"ל. החומר אינו מקיף את כל מסכת החיים שלי ושל משפחתי כי אם את תמציתם, כאשר הדגש העיקרי מושם על הבדידות - כיצד ממשפחה שלמה נותרתי ערירית.

מלכה (סולטנה) נחמני

אוקטובר - 1980
חשוון - תשמ"א

אשר רייד

אשה בודה

אשה בודה היא קצת אשה
והרבה בדידות קשה. לרב עין רגישה מגלה אותה
בטוב ובכרע הלך וסב היא בודה הנזעות לבה
מן הספרים, קצת לעצמה והרבה בשביל אחרים
וגיל בדידותה כבר לא ידוע אף לעצמה.
קשה היא הולכת ברחוב הולך אמה הרחוב
הולך לפניו בשם בדידותה.
לרב היא פוגשת את עצמה ליד ראי מתש
או בחלום קרוב ומשמש כמו בצלום דהוי.
לפעמים היא פתאם מתאהבת בשיר
העיר שלה קרה ודואבת ואם היא גרה כאן בסביבה
יש לה ים המקבל אותה באדוה ובחבה
והגלים השקטים אולי מגלים לה פתאם אביב
הנותן עונת הודמניות. אשה בודה
לרב נמשה עיפה מלשאת תקוה באין קול
היא מעלה באב את כל אהבותיה
מחוללת קסמי קיץ כעודנה באפה
באין רואים היא אשה לעצמה בגב ערירותה
ובלילה היא מתקה לגאלת דממתה
היא מציעה את מסתה לעצמה
היא מבינה לעצמה את אדמתה
לנות בחלום על משכבה
וחולמת שמשכבה נח עליה
והרסט העובר בה הוא רוח ועלטה הפאים היוצאים
כלא היו.

אין ניהומים לאבידותיה היקרות במיוחד שהשאירו אותה בודדת ללא תומך ומגן. נעלה זכרם תמיד, כי נפלו למען תקומת מדינת ישראל הנבנית והמקבצת גלויותיה. בצוואתם צוו לנו החיים עד העולם. ומי יתן ונזכה לחנך עצמנו ובני משפחתנו בני הדור הזה למען ציונות וחינוך אהבת ישראל ומדינת ישראל חזקה יותר וטובה יותר. מדינה הממזגת גלויותיה הבונה הריסותיה יחד עם כלל עדות ישראל לתרבויותיהם.

קשה להתרכז ולהעלות זכרונות, לשרטוט קווים לדמותם של ראובן ומימון ז"ל. למן ימי נעוריהם ודרך חייהם וחינוכם בירושלים. קשה להפריד בין אישיותם המשותפת ותיאור חייהם נאהבים ונעימים, ובמלוא הפשטות ללא כחל וסרק נטבע החותם בפסוק, „בחייהם ובמותם לא נפרדו“.

”בחייהם ובמותם לא נפרדו“ - מימון וראובן ז"ל

אישיותך מזהירה וכובשת לב כל הבא במגע אתך. אמא מלכה יקרה - אשר אבדה ושכול שכלה בהקריבה שני בניה על מזבח המולדת על שחרורה ותקומתה של מדינת ישראל, למי להשוותך וכמה אעריךך אין מלים וסגנון אשר יבטאו גדול אצילותך.

אבא ואמה לבנים כאלה הם נכס צאן ברזל למדינת ישראל ואין מלים לניהומיך. הם שאבו אצילות ונאמנות כירושה העוברת כחוט השני מבית אבא-סבא, היא היא אשר כיוונה אותם וזקפה את קומתם ונתנה להם את הדחף הלאומי והציוני לדרך חיים מגשימה ומגינה.

תפארת הדור הזה היא לבנים שכאלה לאורם נחנך הדורות הבאים, ודמותך תאיר לנו כעמוד אש להמשך קיומנו כעם ולדורות הבאים. המורשת הגדולה והנאמנה היא צוואתך - להמשיך בדרכם.

אשרי העם שכנים כאלה לישראל ננצור זכרם בקרבנו.

אמן
רמי אבוטבול

תוכן ענינים:

- צ"ע 3 - פרק ראשון - תקופת הילדות.
- " 4-5 - פרק שני - נישואים.
- " 6-13 - פרק שלישי - העליה לארץ ישראל.
- " - פרק רביעי - החיים בארץ ישראל.
- " 14 - פרק חמישי - עלמנות השחרור ונפילת הבע"ח.
- " 15-17 - פרק שישי - לבד.
- " 19-23 - לזכר בניה שנפלו - נחמנו מימון.
- " 25-29 - נחמנו ראובן.
- " 30-33 - גוסס צעיר.
- " 35-46 - אבי אליהו אביטבול - פצקת נצח.
- " 47-50 - הגיגים לזכרם - עמנו אביטבול.
- " 50-51 - עמנו רמי אביטבול.

נישואים

פרק שני -

בתום לב של מי התמונתעל הקיר? תשובתה נשאה אותי לעולם אחר של מציאות מרה ואכזרית, היא ספרה לי שאלה הם הבנים שלה אשר אינם עוד. שני בניה היחידים אשר נפלו בקרב הגבורה על ירושלים בגוש עציון. היא ספרה לי שהיתה גרה בירושלים העתיקה עם הדוד אשר והילדים, עד למלחמה אשר אכלה את בניה, ועקרה את שמחתה. היא דיברה בטבעיות גמורה ללא כל טינה בלב. הדמעות החלו זורמים על לחיי כשהיא מנחמת אותי. ובתנועתה זו הכאב גדול מנשוא, וכאילו הרגשתי את עומק היגון שלה החבר לפני ולפנים. השנה היתה שנת 1949 וכנראה הכאב היה טרי והמועקה גדולה. מיד לאחר מכן לקחה אותי לחנות של הדוד אשר בשוק מחנה יהודה כדי לפגוש אותו, עיני עוד לחות מהפגישה המרגשת וחזרנו יחד לבית לארוחת ערב מהולה בעצב ושמחה גם יחד.

הצצתי הרבה בצילומים של מימון וראובן ז"ל, נעורים אשר נתקפחו בעלומיהם, הרגשתי צביתות חזקות בלבי כל אימת שהייתי מסתכל על התמונות שלהם, וכאילו להימנע מלעורר כאבים חבויים נמנעתי יותר מאוחר להזכיר לה את הכאב הגדול מנשוא..

מאז שעברתי לגור בירושלים אחרי הצבא, ביתה היה בימי שבת ומועד, כל יום ביקרתי את הדודה ולעזור לה בקניות ולהיות לה לתועלת בבדידותה. סמכתי על שולחנם כאילו היו הורי, הדוד אשר וההומור שלו, אשר לא הבנתי אז, אמנם שבר את קרן המתיחות, הקל עלי את קשיי הקליטה, אך תמיד באותה שמחת חיים הרגילה כאילו כלום לא קרה. המסירות של הדודה הרשימה אותי מאוד, ולמדתי ממנה סבלנות אין קץ בייחס לחיים בכלל, שלמרות האסון שניתן עליה ועל הדוד אשר, ידעו לחיות בצניעות ושמחת חיים ראוייה לציון. ידעתי שהם חסרים את בניהם, יקירי ירושלים אשר נתנו את חייהם הצעירים לתקומת העם המתחדש במולדתו, החלל היה תמיד קיים בחוסר נוכחותם של הבנים האהובים. אך החלל הרוחני היה תמיד מלא הוד והדר נצחי אשר הרגשתי תמיד מבחינת, „נראה ואינו נראה“. התחושה העזה הזו של „נוכחות רוחנית“ הגבירה את אמונתני של קיום החיים שלאחר המוות, רוח הבנים תמיד מרחפת על פני כל מחשבה ומעשה בבית הדודה בירושלים. ואולי זאת היא נחמתם. המודעות של החיים והמוות חד הם כבריא, וקורבן הבנים על מזבח העם וקיומו עודדה איכשהו את החיים המבודדים. לכן מסירותה וכיוון אפיקי המרץ שלה לכל בר מצווה ונישואין, ידה בכל, באירגון ובישול, ועיסוק הגורם שמחה שבלב לכולם כדי למלא את החסר. וכמו שאמרו לי הבנים מימון וראובן ז"ל מבעד למחיצת המוות „במותנו ובהקרבנותנו, חיי העם הנצחי השב למולדתו ימשיך את הקיום הרוחני תרבותי שלו למרות שכולם עומדים עלינו לכלותנו. כי החיים הם המוות, והמוות הם החיים.“

תמיד בטלטולי ובנסיעותי יש קשר כל יינתק ביני ובין הדודה מלכה מירושלים, קשר של מכתבים עם חדשות משמחות ומעציבות כאחד, תמיד אני זוכר בגעגועים רבים את האהבה האינסופית אשר הדדה העניקה לי בנעורי בירושלים. אף פעם לא ראיתי את הדודה מראה את סבלה ברבים, תמיד הסתירה את הכל בפנימיותה. היא פשוט חיה את החיים בבדידות וברצון מלא קיבלה היא את הדין, וללא ריטון חלילה, איפוא היא מסתירה את הכאב שלה? איפוא היא מטמינה אותו? לאלהים פתרונים. לא ראיתי אף פעם התרגשות מוגברת או מופרות.

התנהגותה המאופקת בכל מצב ראוייה להערצה גדולה, יודע אני שבתוכה טמון רעיון חיים אדירים, שהיא מכוונת כל מרצה ועבודתה לעזור לאחרים, הן במשפחה והן מחוצה לה, ועוזרת יותר מיכולתה מכל הבחינות. רב הוא הכבוד אשר אני רוחש לה והוא חי בליבי תמיד, רק שפת הלב הער והמאוזן תדע לתאר אותו. וקשר זה חי בליבי ויהיה איתי לעולמים.

בדרך כלל היו באים הורי הגברים לאבי הנערה לבקש את ידה גם אל אבי הגיעו הורים מספר כדי לבקש את ידי. לבסוף הטילו גורל ויצא שאתארס לאשר נחמני, אבי התנגד כי רצה שאנשא לבן של חברו ואילו אמי שמחה שאתארס עם אשר מפני שהיתה לו אם אשר לדעת אמי תוכל לעזור לי.

כאשר הייתי בת 11 החלו ההכנות לטכס חתונתי למרות שעפ"י החוק הצרפתי אין להשיא נערה מתחת לגיל 14, אך ע"י שיחוד עדים ניתן היה להינשא בגיל צעיר יותר. בעלי המיועד היה בן 26.

נותרה לי עוד שנה כדי לגמור את לימודי בביה"ס היסודי ואז נישאתי בשנת 1922 והמשכתי ללמוד עד 6 חדשים אחר החתונה. גרתי אצל הורי בעלי. לא ידעתי מהם חיי נישואים ופחדתי מבעלי לכן הייתי בורחת לבית אבי. רציתי מאוד להמשיך ללמוד אך בעלי הפסיק את לימודי כי חשש מבנים אחרים שלמדו איתי בבית הספר. בעלי עבד כפחח ופרנס את הוריו ושלוש אחיותיו הרווקות וכולנו גרנו בדירת חדר אחד. כאשר נישאתי לא היה לי מושג מה זה וסת ומה הם חיי מין ולכן פחדתי מאוד מבעלי. במשך שנתיים הציקה חמותי לאמי בטענה שאינני נכנסת להריון ומכאן שאני עקרה. במלאת לי 15 שנה הריתי בפעם הראשונה ואמי הכינה בגדים לתינוק (לבן או לבת) כמנהג המקום וערכה מסיבה לכבוד הבאתם לביתי. בח' באדר תרפ"ז 1927 נולד בני הבכור אשר קראתי לו מימון. במשך 7 ימים היו באים אורחים לפנות ערב ונשארים עד עלות השחר כדי שלא יבואו מזיקים ויפגעו ביולדת ובתינוק. במשך זמן זה עד שהוכנס הזכר כבריתו של אברהם איננו. ביום שלפני הברית היתה באה המיילדת ומקבלת כסף מכל הקרובים. בבוקר השכם לפני התפילה נערכה הברית.

אמי עזרה לי לטפל בילד כי לא היה לי מושג בדבר טיפול בילדים. הנקתי את הילד במשך שנה.

בהיותו בן שנה הייתי שוב בהריון ובני השני נולד בז' בשבט תר"ף 5.2.30. את שמו ראובן בחר אבי מתוך ספר התנ"ך. כאשר היה ראובן בן 6 חודשים נפטרה אמי ואני נשארת בודדה וחסרת אונים ועזרתה בטיפול בילדי היתה חסרה לי מאוד.

ב-1932 נולד בני השלישי אלישע. זה היה ילדי האחרון מפני שבעלי חלה במחלת מין ומאז לא הצלחתי להרות למרות שרציתי מאוד ללדת בת.

העליה לארץ ישראל

פרק שלישי -

לבעלי היתה בארץ ישראל אחות. בעלי וגיסו היו מתכתבים וכך החלה התעניינותו של בעלי בעליה לארץ ישראל. מאוחר יותר נרשם לעליה, בסוכנות היו מקבלים מועמדים לעליה רק אם לא עברו את גיל 35 ואם היה להם מקצוע. בעלי ששלח יד במקצועות שונים - פחה, שרברב וסייד, היה מועמד מתאים. לאחר שנה קיבל מכתב שהתקבל לעליה. התחלנו להתכונן לעליה לארץ. מכרנו רהיטים ואת החנות של בעלי. הייתי חולמת תמיד על ארץ ישראל ובתיה.

באוגוסט 1935 עלינו לארץ באוניה יפנית לאחר מאמצים רבים להשגת כרטיסים בעזרת קרוב משפחה עשיר. לאחר שעברנו דרך פז ותנג'יר עלינו ביום שני לסיפון האניה היפנית במיצר גיברלטר. בני היו בני 4-6-8.

כדי לשמור על כשרות לא אכלנו מאכלים מבושלים ורק דברים פשוטים שיכולתי לבשל. ההפלגה ארכה 6 ימים וירדנו בפורט סעיד שבמצרים. לאחר חניה במרסי שבצרפת ובנפולי שבאיטליה. בפורט סעיד היה מדריך של הסוכנות שלקח אותנו ללינה במלון ומשם יצאנו בערב למחרת ברכבת לקנטרה משם עברנו דרך תעלת סואץ אחר הגענו ללוד ושם החלפנו רכבת לירושלים.

החיים בארץ ישראל

פרק רביעי -

בארץ שלטו אז האנגלים. תקופת המנדט.

בירושלים קיבלה אותנו משפחתו של בעלי לאחר שקיבלו את המברק ששלחנו להם ממצרים, התארחנו בביתה של גיסתי ועימם שהינו ביום הכיפורים, אחרי סוכות השגנו דירת 2 חדרים ומטבח בעיר העתיקה מפני שהמחירים שם היו זולים, וזאת עד אשר בעלי השיג עבודה. שכר הדירה היה בגובה של 50 אג' בחודש. קנינו רהיטים וכלים ואת הילדים רשמנו בבית הספר לעדת הספרדים, "תלמוד תורה".

בעלי החל לעבוד כפועל סוג א' בשרברבות ושכרו היה 25 גרוש ליום. מידי שבת הייתי אופה לך במאפייה המרכזית ואת החמין של שבת שמתי בתנור המשותף לכל נשות השכונה. במשך שנה גרנו בעיר העתיקה עד אשר החלו הפרעות ביהודים בתקופת ההגנה, ודם רב נשפך. בעיר העתיקה היו מעט מאוד יהודים ולכן החלטנו לעבור משם ובשנת 1936 יצאנו מחומת העיר העתיקה ועברנו לחדר קטן "בשערי-פינה" שהיתה שכונה של תימנים, בקרבת האחות של בעלי. שנתיים גרנו שם. בעלי שכר חנות ועבד בפחחות. את הילדים רשמתי לבית הספר אליאנס (כל ישראל חברים). לבעלי לא היתה

הגיגים לזכרם . . .

מאת שמואל בן אור אביטל (אבוטבול) הי"ד
בולדר. קולורדו. ארה"ב.

מבוא.

כאשר נתבקשתי ע"י הדודה מלכה נחמני לכתוב מילים מספר לזכרם של הבנים היקרים ז"ל, גל אדיר של מחשבות על ילדותי התעורר בי, ורציתי לתת תמונה ולו רק חלקית של המשפחה הענפה שלנו אשר הולידה מתוכה חומר אנושי ברוך מורשה, ובאווירה המיוחדת בה גדלתי שהיתה אחידה לכל המשפחה, אותה משפחה אשר הורישה את תרבות אהבת האל והאדם והבריאה עד היום הזה. ברוח זו אני מקדיש מילים אלה בחרדה והוקרה לזכרם . . .

בילדותי במרוקו גדלתי במשפחה רבת תרבות ועתירת רוח המורשה הספרדית הדתית והאנושית כאחד. משפחתנו גרה ברחוב אלבסטנא 285 (ירושלים הקטנה). רחוב בעל צורה מתפתלת כנחש וצר, הסבא יקיר המשפחה רבי אליהו יעקב אביטבול ז"ל גר בקומת הקרקע כולה, ומשפחתנו בת השבעה נפשות גרה בחדר אורך מידות בקומה הראשונה. בחדר זה זרמו החיים לאיטם, בעבודה שבלב היומית, בלימוד תורה, בשבת ובמועדים, בחלום הגדול של הגאולה וצפיה תמידית לבוא המשיח, ויחד עם זה דאגות היום-יום של הקיום מבחינה מעשית ורוחנית מקשה אחת. באווירה זו גדלתי בחומם של חיים רוחניים ועשירים, ובבית הספר תלמוד תורה, "אם הבנים" בו למדתי כצמח בעל קרקע מוצקה ופוריה.

הסבא היקר, רב הפעלים בקהילה, היה הרוח החיה בקן המשפחה ממנו ינקתי תשעים ותשעה קבין של חכמת חיים, וסיפוריו המופלאים על השכינה והעולמות העליונים. הרויח את לחמו ביגיע כפיו, בעוד הוא כותש את ענבי היין ברגליו ובין כתישה לכתישה יושב לנוח בחצר על אבן ענקית וספר הזוהר הקדוש בידו, ואזני כולה קשבת לקריאתו והסבריו, הוא היה תמיד עוסק במשהו, קורא, לומד, עובד, לוחש, אף פעם לא ראיתיו ללא מעשה כלשהו, תמיד בדביקותו כאילו קשרו בקשר בלתי נראה לבוראו. ובדוגמתו המופתית למדתי ממנו, ולא רק במילים, הדוגמא המעשית שלו לחיים מאושרים ומאוזנים של עשייה רוחנית וגופנית.

הימים ימי שנות הארבעים ומה שידעתי מהמלחמה העולמית, חדרים חשוכים עם נרות, פחות יציאה מחוץ לבית, וללכת כל יום לבית הספר עם בגדים שחורים כמו כל ילדי מרוקו אז, לקרוא הרבה בספרי התהילים, ולהתפלל להצלת אחי ובני עמי הנמקים במחנות הריכוז באירופה הכבושה. כצעיר לימים חשתי שחותכים מעצמי ובשרי בגוף בני עמי. ידעתי אז כאילו העולם הוא על סף הכליון והחדלון. התסיסה לעליה לארץ בעיצומה והפעילות לכך מורגשת בסודיות מה בין המבוגרים. ידעתי מאבא שיש לנו דודה בירושלים שעלתה לארץ ישראל בשנות שלושים עוד לפני ההתעוררות הנוכחית בקרב בני הקהילה. זה היה הקשר החי והישיר שהיה לנו עם ארץ ישראל. לימוד ודיבור השפה העברית היה חלק חשוב בתכנית הלימודים ב"אם הבנים" (תלמוד תורה).

8. גרשם לעליה ביום
 אישור לעליה ביום 30 יוני 1935
 על יסוד (רישון-ההגירה-הפלגה, דרישה וכ"י ע"ג

9. האם היה באי"י (פרטים)
 סומסום פאלי האמלני

10. הנהגות
 מנענע

11. הודרכיה (התאריך, המספר, חקפתה)
 20/8/35

12. הויזה הא"י (סוג, תאריך וכ"י)
 20/8/35

13. האמצעים והרכוש (כצאת לדרך)
 מעודת-עליה של ממשלת א"י כסי

14. החפצים:
 מסע, חפצי, חפצי, חפצי

15. כתבת הקרובים בא"י
 איתן אולפין

16. עזב את
 נוסע באניה
 לחוף (בא"י) ביום

1. שם תעודת
 1902 אלסר זמני

שמות-עניינים
 1912 בלסלב זמני אלסר
 1924 זמני אלסר
 1929 זמני אלסר
 1931 זמני אלסר

2. המצב המשפחתי:

נשוי (יה) אלסר זמני אלסר
 1920

4. המקצוע
 זמני אלסר

5. הכשרה
 לאיזו הסמדרות שייך?

6. יריעת עברית
 מסע, חפצי, חפצי, חפצי

7. השכלה (בית-ספר)
 חפצי, חפצי, חפצי, חפצי

(* לרשם שנה חולדת.

מכתבי אבא - אליהו

אלה שמות בני ובנותי שנולדו לי במרוקו בעיר ספרו. שהאל יזכני לראות את בני ואת בני בני ארבעה דורות. כן נזכה לראות מביאת משיחנו ובבניין בין מקדשנו ותפארתנו.
 אני הכותב אליהו אביטבול בן רפאל בן אליהו בן שלמה בן אברהם כח' בתמוז תשי"ב בעיר ירושלים.
 נולדתי ביום 9 באייר תרל"ב אשתי רבקה בת משה אלכיסלסי נולדה ב-15 באייר.

- בתי אסתר ב- 8 בשבט תרכ"ה.
- בתי רינה ב- 9 בתמוז תרכ"ח.
- בני משה ב- 10 באב תרס"ו
- בתי סולטנה ב-8 באדר תרע"א
- בתי שמחה ב-15 ניסן תרע"ה
- בני אליעזר ב-15 חשון תרפ"א.

רבקה אשתי נפטרה ב-12 סיון תרפ"ט.

מאשתי השניה דינה:

- בתי חנה - 22 חשון תרצ"ד
- בתי יעל - 13 טבת תרצ"ט.

מכתב פאבא התיידיץ לוי לא להצוד לפדוקו
אלא להשאר בארץ ישראל - בחתופת ידו.

ומשל כל מי ימא שליש לרבו. לפי "ומש ימא לרבו" מלך
לדאון מלכד באם נעלמן די זכרון שר בעלמך די קר לך
ומגמר שנת פגא, וסלין קולול וכלקן לבדו די חנך
על יקולולך באם נרמע שקולולך לגלום די ימאן, קלדי לבדו
כפדקא עיטא ומולעקל חנך שר רחמם עבאל, פלמס ליוו.
ומגלין כפדקא קאלולו ומד באם נעמי תפא ענין סקך לחמא כפדקא
בם ימא, נעמלין כננך מולב ט חר מא פפס ט, ויאט מא פלוקן
כאנו כלל נשק, כננך עיטן, עבר די רכמא מא באינש די
נעמליןך נעם טאם בא זכרו וכאמארא עלא חרן ישרא, לרבו פא
מא סא פלוק גר כפאמארא, ומגם זכאנס לר פפא נעלבו
לזממא אל, נר די כנענדכ עלא חרן ישרא פא עוללו חנך
מאט די רכמא מא נכדום עלא פמט כלל נשק, ויאט
לרמט עלא באלקנס באם נרמעו וכאפדלקנס באם נרמעו
למאזקנס, ויארא ט די רכמא מא נעמי, נעמ קולול נכד
לר פמעט לרבו לכעברל כולל סקך באם כאפדלקנס נעמל
מא רמין, דלן קולולך לרמך רב די פלכרפא רכמא,
עלמא מא מאמכפא עלא פל רכמא מן מלכ די חנך שיקן.

ובלוקי, וינך ומש פכאנו לרמלך, עמולו סמלח לרמך
כמקלך, זכנד עול לבד לך עלמס לפי
פא די זכרון עממלך

- 2 -

SIGNALEMENT

Taille : 1 m
Cheveux : grisonnants
Sourcils :
Front : moy.
Yeux : marrons
Nez : allongé
Bouche : moy.
Barbe : grise
Menton :
Visage : oval
Teint : clair
Signes particuliers :

Accompagné de ..... (nombre) enfants :
Nom Prénoms Date de naissance

- 3 -

Photographie du titulaire et, le cas échéant, photographie des enfants qui l'accompagnent.

Signature du titulaire,

N° 151 427 A E

כ"ה אדר יארל ד'כ"ו קצ"ה ח'ב' מ'א' ש'א'ה

אנכי אומר וימתן מפי מעי זכה עמדי למעלותי ועמנו ארומע
כך אחד בארץ ישראל, אנחנו ויקן את הקדש אמרין מטות
אמר בבכרתיים נפס וכו'. ויבן את הקדש ויקרא אס בעיר
אמר בנה על אס אמר ארונת הקדש אמרין (מילה א' י"א) (אנדיין קי)
ואמר לעולם ידוע אדם בתי אסל בעיר ארומע בניס, ואל ילוד
במורא לארץ אפי' בעיר ארומע יאכאל, אבל הקדש בתי ארומע
כמו אסל לארץ, וכל הקדש בלא דמעה כאלו עובד על ארומע
בדוד כי בגאונת היום מועתפת בשלמה לאמר לך עבדו ארומע
אמריים (אמאל א"ט) (כתובות קי) קאלעזו אומע כל הקדש בתי ארומע
בלא ארומע (א"י ק"א) ל' ימתן קדש על הפסוק עוב פת חסידה קדוה
בה. זו אי אפי' אורל אדם בלא ינס פית קדוה וקד סאו מובעם
או אפוא בן קדוה בתי, ואמר ל' ימתן כל המעלה בתי אפי' ארומע
א' ומת בתוכה מעבדותו אפוא בן קדוה ארומע וכבר
ארומעו עמו. (מורה מ"ל פ"ו) אין ארומע מארץ ישראל לתול
אלא אס עמדו סאיתים בעלמ. אמר ל' ארומעו ארומעו בזמן ארומע
מוצא ליקם. אבל בזמן ארומע ליקן אפי' עמדה סאית בעלמ
לא ינס. אנכי קדש ארומעו ארומעו ובעני ארומעו לתול
(בבא בתרא א"א) וכן ארומעו ארומעו וקדוה ופי ארומעו ארומעו
אחלה (וכבר התיים א"א) ארומעו ארומעו ארומעו ארומעו וינס
לפי תול (במורה ס"ד פ"ב) וקדוה ארומעו ארומעו ארומעו ארומעו
בעני ארומעו עמו לתול אפי' מענה קדוה ארומעו ארומעו ארומעו
הר ארומעו ארומעו. ופי ארומעו ארומעו ארומעו ארומעו ארומעו
כלא ארומעו וכו'. (קדוה ארומעו א"א) עמן ארומעו ארומעו ארומעו
בדין ארומעו ארומעו ארומעו ארומעו ארומעו ארומעו ארומעו

Traduction du texte en judéo-arabe ci-contre

-----
de
Par devant ^{nous} (ont témoigné Yahia fils Messod Attia
et Samomon fils de Jacob Charbit, tous deux demeurant à
Sefrou qu'ils savent que Acher fils de Mardoché Nahmani,
demeurant à Sefrou, est mariée avec Sutana fille d'Eliahou
Abitbol, dit Tobcali de Sefrou et qu'il a, de cette femme,
trois enfants, Mimoune, Ruben et Elicha. Ici finit leur té-
moignage. En foi de quoi nous apposons nos signatures ci-
dessous, à Sefrou le dix neuf du mois Ab de l'an cinq mille
six cent quatre vingt quinze de la Création, 18 Aout 1935.
Pris la présente copie du registre des Actes Originiaux,
tome 3, page 27, acte N° 536. - Signé Josué Amram Zecri, Mellah
Sefrou N° 28 et David Messod Obadia, Mellah Sefrou N° 159.
Les signatures des notaires ci-dessus sont authentiques.
Signé Abba Elbaz (Grand Rabbin).-----

Pour traduction conforme
Vu pour la légalisation de la
de Monsieur Hayou Moïse Fes le 20 Aout 1935

Le traducteur

apposée ~~contre~~ et connue
ainsi que l'identité du signataire.

Fès, le 20 Aout 1935

P. le Chef des Services Municipaux
Par délégation

Hayou Moïse

אב אליה אביטבול

מזכרת נצח

ר' אליהו אביטבול. היה עמוד התוך בעיר תהלה צפרו וחשקו ומאורו להחזיק בלומדי תורה ובישיבות. לחזק הני ברכי דובנן דשלהי. תמך בכל כחו בישיבת עץ-חיים, והיה אחד מחבריה. שממנה יצאו גדולי תורה אשר הם חיים עדנה. רבנים רשומים וחשובים. בלי להתגאות ובלי להתפאר. בתומו הלך. וכל כוונתו לשמים. מתך והחזיק בישיבת ת"ת אם הבנם. אל תקרי בנים. אלא בונים. אימץ וחזק ועודד תלמידים במוסד השכל. מחיר ותמורה, ביתו היתה פתוחה לרוחה. וקבלם בשמחה. ביתו בית ועד לחכמים. ובצלו מערבים ומשכימים. קבע מקום מיוחד בביתו נקי וטוב לאורחים. תלמידי חכמים אברכים כפרחים. קבע שיעורי תורה בביתו כל היום. לזקן וישיש יום יום. לחדש חידושים. ולפרש פירושים. לחדד שכלם. באגדה ובהלכה מהללם. בספר פנים יפות חשקו ומעינו. לכדם באוכל ומשקה על חשבוננו. לכבדם בשמחה. לסעוד אתו כל ארוחה. בביתו גרו רבנים ומחנכים בת"ת ואצלו היתה אורה. פזר נתן לאביונים במחשבות רעננים. כיבד לומדי ישיבות. ובלבו הטוב חוצב להבות להבת אור התורה.

ר. אליהו. נאה ויאה במעשיו היקרים. ופעולותיו הסגוליים והיקרים. מיום דעתי אותו. התורה היא מגמתו. בקר וערב הצהרים. ספר תורה בידו ובו תקועות עינים. שם לילות כימים. להשתעשע בדבריה הנעימים. אזר כגבור חלציו לעורר השחר. זמן טוב ומובחר. אשר בו ישפוך צקון לחש. וכאב רבים הוא כואב וחש. ללמוד סדר תקון חצות. ובו את ה' לרצות. לימוד משניות וזוהר ותהלים. כם מגביר חיילים. ובנועם קול נעים שר בקשות לפני תפלה. אשר מהם נודף ריח בושם תהילה. כולו אומר כבוד. ובחרה לה' הוא עובד. וזמירותיו ברנה ורעדה. ברמ"ח אבריו קב' ה' ליחדא. רענן בתפילתו רענן בלימודו. ואף פעם לא עצר גשם צעדו. אחרי תפלתו ממשיך בלימוד זמנו ועתו. ללמוד חוק לישראל ברבים. עם אנשי שם המיועדים. ר' אליהו ! נהנה מגיעו כל ימי חיותו. מבית חרושת אשר על יד ביתו. עד לפני הארץ עלותו. חבר היה בביקור חולים. חברה אשר ייסל. יאגה לחולה העניים והדלים. לתת להם תרנגול לשבוע. חלב ואורז וסוכר יום יום לשבוע. ביקרו רופט חנם בביתם. לבדוק אבריהם ולבוא לעזרתם. ותרופות חנם מבית מרקחת של החברה. לספק תרופות ועזרה. ואם החולה זקוק לניתוח. על אמבולנס החברה יסע אורו לו זורח.

ר' אליהו תמך בחברת מושב זקנים. לבא לעזרתם בשמחה ורננים. חבר היה בחברת לומדי תהילים. לתמוך כם בלי גבולים. היה אחד מחברה קדישא לרחוץ מתים. שלא על מנת לקבל פרס בכל זמנים ועתים.

המנוח ! היה עושה בחדש אלול תקון כרת בביתו. רץ וזריז בזה הוא ורעיתו. בליל האשמורה מזמין לביתו עם רב ותלמידי חכמים. ותומך כם בכספים ודמים. קהל גדול הוזמן וההוצאות ידו בצלחת לא טמן. ואחרי תפילת סעודה נאה בלי הגבלה.

שר הבטחון

יקירי,

חלפה שנה נוספת, בדרך הלבטים והתקוות של העם בישראל. בשנה זו צעדנו כברת דרך בשבילי השלום. דגל ישראל מתנוסס בבירת מצרים. שגריר מצרים הגיש כתב האמנה בירושלים. מטוסים ישראלים נוחתים בקהיר ומצריים בלוד. משלחות כלכליות בודקות אפשרות להסכמים דו-צדדיים. איפה אישם מופיע עדיין ענן מעל הסכם השלום ושני הצדדים עושים למען פיזורו.

עם זאת אל לנו לשכוח, כי הסכם זה אמנם נחתם עם הגדולה בארצות ערב, אולם לא עם כל ארצות ערב. בצפון ובמזרח נרקמות מזימות להתנכל לקיומנו. הם, שכנינו אלה, טרם למדו שמלחמה אינה כדאית. שאת החרב, הטנק, המטוס והטיל יש להחליף בשולחן דיונים, וצבא-הגנה לישראל מהווה היום, כפי שהיה בעבר, חומת מגן, שבזכות עוצמתו וחוסנו יכולים אנו לחתור בעקשנות לשלום, גם בצפון וגם במזרח.

ביום הזכרון הזה נישא מבטנו לימים יבואו ונזכור ברטט, גאווה ויגון את יקירי העם, כמאמר הנביא: "לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר, שמן תחת אבל, מעטה תהילה תחת רוח כהה. לא ישמע עוד חמס בארצך, שוד ושבר בגבולך וקראת ישועה חומתיך ושעריך תהילה".

בהוקרה,
עזר ויצמן,
שר הבטחון

יום הזכרון תש"ם

לצדדי היקר אלצדדי אלצדדי

אמניסאני בן אמוני מיוון נאמי. ברישת שאוס אלצדדי
סני היקר ס"י אליהוא אלצדדי, צ"ע לצדדי היקר אלצדדי
משב דאמק סלוצדדי ור"ר צ"ע אלצדדי רינת אלצדדי
והילצדי, צ"ע אלצדדי המשפחה, וצ"ע אלצדדי היקר אלצדדי
אמניסאני אמי וכף המשפחה.....

צדדי היקר קולתי אלת מכתבך עייס אל תמוז תש"ז
אל נוצע לי שאמק צדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי
אלצדדי אלצדדי אלצדדי, וצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי
אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי
אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי
אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי אלצדדי

מכתב בכתב ידו
של מימון

לשנה טובה

אחולים לבביים ושפע ברכות
לשנה החדשה

מאת:
מימון נחמני

ירושלים
ערב ראש השנה תשי"ח

כרטיס
בזכה
שהדפוס
ליצון
בבית הדפוס
שעבד
לפני
גיוס
לצה"ל

ועלו על המכוניות. לפנות ערב שודר המברק האחרון ממשואות-יצחק: „הנשים והגברים נשלחים להברון. הפצועים מועברים לבית-לחם. בזה נגמרת פרשת גוש-עציון. הלילה לא נהיה עוד כאן”.

פרשת גוש-עציון תמה, לאחר חמישה חודשי מצור ו-240 נופלים. לאחר הכניעה. פרצו לגוש המוני ערבים, שנאספו מכל הכפרים בהרי חברון, בזון, שדרו, ירו זה על זה והעלו את הבתים באש. ובאותה שעה, שבה הכריו דוד בן-גוריון במוזיאון תל-אביב על הקמתה של מדינת-ישראל, הובלו 280 שבויי עציון ב„מסע-נצחון” ברחובות חברון, כשתושבי העיר צמאי הדם מנסים להסתער עליהם ולרצחם, ואילו חיילי הלגיון מגינים עליהם בעוז ויורים על ההמון.

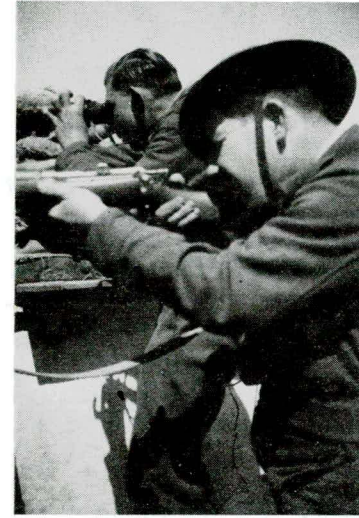
מתברון ובית-לחם הובאו השבויים אל מחנה השבי באום-אלג'ימל שליד מפרק (סמוך לגבול עירק-ירדן). תשעה חדשים שהו המגינים בשבי, ולאחר שחרורם הקימו ישובים חדשים בארץ — את ניר-עציון בהרי הכרמל, משואות-יצחק ועין-צורים באזור שפיר ורבידים בעמק-שורק.

בראשית תש"י התיר הלגיון הערבי לנציגי הרבנות הצבאית לבקר בגוש-עציון ולהעביר את עצמות הנופ"לים לקבר ישראל. הרב הצבאי הראשי שלמה גורן הגיע לגוש עם חבר עוזריו ונערך "מבצע ליקוט עצ" מות". בכ"ה בחשוון תש"י הובאו הנופלים למנוחת עולמים בבית-העלמין הצבאי בהר-הרצל.

כל סיכוי להמשיך ולהילחם, והוחלט להציל לפחות את חיי המגינים. מפקד הכפר יצא לנהל משא ומתן עם האויב, אך הוא נורה ונפל. שרידי הלוחמים קיבלו הוראה להפסיק את האש. הם נאספו מסביב לבונקר המפ"קדה, מאקפים ערבים מכל עבר. ואז, לאחר שצולם ערבי צילם את הניכנעים, פתחו הערבים לפתע באש על הלוחמים חסרי הנשק. התחיל קרב-מצדה אחרון.

איש מן המגינים לא נותר לספר על אחריתם של מגיני כפר-עציון; אך ממקורות ערביים מסתבר שנערך קרב מעמדה לעמדה. 20 בחורות שנמצאו בבונקר, איבדו עצמן כנראה לדעת. אספסוף משולהב עטה על בתי הכפר ועסק בשוד. מבין מגיני כפר-עציון נותרו רק ארבעה בחיים; שניים ניצלו על-ידי ערבי זקן שלא נתן לנגוע בהם ומסרם לידי קצין הלגיון. חבר משק אחד הסתתר בכרם ועם חשיכה הגיע בזחילה למשור-אות-יצחק וסיפר על אחריתם של „מלכה" (שם-הצופן של כפר-עציון); וקשרית אחת ניצלה על ידי קצין לגיון.

משנודע בירושלים אחריתם של מגיני כפר-עציון נערך משא ומתן קדחתני עם הלגיון באמצעות הצלב האדום. לאחר חצות הודיע מטה ה„הגנה" בירושלים כי הושגה שביתת-נשק; הפצועים והנשים יוחזרו לירושלים ואילו הלוחמים ילכו לשבי. למחרת, יום ששי, ה' באייר, הגיעו אוטובוסים ומשאיות של הלגיון אל שלושת ישובי הגוש הנתורים. הלוחמים העייפים הניחו את נשקם (שחובל ברובו)

תעודת סמל ההגנה
מספר הסמל והתעודה ח / 163

ארגון חברי ההגנה
סניף ירושלים

שם המשפחה ..... *גולן*

שם פרטי ..... *בנצק*

שם האב ..... *אליה*

מקום לידה ..... *אמא*

שנת לידה *1927*

שנת עליה *1935*

שנת כניסה להגנה *1945*

ניתן ב- ..... *ב' אלול תש"ה 1955*

נפל ב- ..... *ב' אלול תש"ה 1948*

בתאריך *12.5.48*

מועצת סניף ארגון חברי ההגנה

תעודת סמל ההגנה
מספר הסמל והתעודה ח / 162

ארגון חברי ההגנה
סניף ירושלים

שם המשפחה ..... *גולן*

שם פרטי ..... *גולן*

שם האב ..... *אליה*

מקום לידה ..... *אמא*

שנת לידה *1925*

שנת עליה *1935*

שנת כניסה להגנה *1945*

ניתן ב- ..... *ב' אלול תש"ה 1955*

נפל ב- ..... *ב' אלול תש"ה 1948*

בתאריך *2.6.48*

מועצת סניף ארגון חברי ההגנה

נחמני ראובן

נחמני ראובן

בן אשר ומלכה (סולטנה) נולד ביום ז' בשבט תר"צ 5.2.1930 בעיר ספרו שבמרוקו. עלה ארצה ב-1935, למד בבית ספר כי"ח ובבית ספר רטיסבון בירושלים. עבד שנה וחצי בצנזורה הבריטית. אחר כך למד את מלאכת הספרות ועסק בה. הדריך ילדים ב"גן השעשועים" היה חבר ההגנה. משאת נפשו: קיבוץ גלויות ועליית יהודי מרוקו. במלחמת השחרור נשלח לים המלח לשלושה חודשים. אחר כך נשלח לעזרת גוש עציון הוא נפל עם נפילת גוש עציון ב-13.5.48 באייר תש"ח, ונשאר קבור שם עד שב-17.11.1949 הועבר להר הרצל בירושלים.

3

ק. 4. 5.

לכבוד הומו הקרוב
שלום רב:
במכתבו המבוי סוני באתם
והיו אהבי חסופה וניו אהבי
סתפקו לי אולי אהבים ליום אהוב
אולי אהבים, סויתלים לא נהוג הם
קפאו אהבי דם אהבנו דם אהובון
דם של הקרוב והדודים דם
של החברים אולי אהבי אולי לא
קבלתם אותי האמתית אולי תקדלו
אחתם קרוב וואקס סתבתו לי
אם חסרת חסות י

רבי אהמאן בית אהרן אהובים
בית הכנסת עמור פאובן נחמני
אולי אהובין

אהבם אהב אהבי
אהובן נחמני

Nachmani Raouven

3
מכתבים
בכתב
יד
אל
ראובן

הסוכנות היהודית
לארץ ישראל
הועד הלאומי
לכנסת ישראל בא"י
מרכז המפקד לשרות העם
ירושלים, רח' בנייהודה 7 — טלפון 2749

לכבוד

שם המשפחה

השם הפרטי

הכתבת

השכונה, הרובע, הנחלה, החצר, בית

ירושלים

צו התיצבות

ירושלים, טו סבת תש"ח (18.12.47)

בתוקף צו הגיוס שהוכרז על-ידי הנהלת הסוכנות היהודית לא"י והנהלת הועד הלאומי לכנסת ישראל בא"י ביום כ"ב כסלו תש"ח (16.12.47) לקראת גבר ואשה בישוב בין הגילים 17—25 להתיצב לקראת התגייסותם לתפקיד אשר יוטל עליהם על-ידי מרכז המפקד לשרות העם.

בהתאם לצו זה עליך להתיצב בתחנת הגיוס האזורית

ב מרכז (1700) מנהל 8-3 ארצה

בין הימים י"ט—כ"ד טב תש"ח (11.1.48—18.1.48) בין השעות 4—9 אחר הצהריים.
הבא אתך את תעודת הלידה או תעודה אחרת המוכיחה את תאריך הלידה.

ההתיצבות — חובה!

יהודי שהצו חל עליו, חייב להענות לצו ללא כל דחוי!
שמור על צו התיצבות זה והבא אותו אתך לתחנת הגיוס האזורית.
זכור כי כך תלויים בטחון היישוב והגשמת המדינה העברית!

(—) מ. איזנשטאט   (—) י. טשרנוביץ   (—) אהרן חיים כהן
יו"ר   סגן יו"ר   מזכיר כבוד

מרכז המפקד לשרות העם בירושלים

המפקד לשרות העם, ירושלים.

טפס 1—1/48—12.000.

11752

15/30

לתשומת לב מקבל מכתב זה

אם האיש שאליו מיועד מכתב זה עבר לדירה אחרת או עזב את העיר, חובה על שכניו או קרוביו להודיע על כך לתחנת הגיוס האזורית הנזכרת בגוף המכתב.

האם עדיין תתיצב?
אם לא תתיצב תישלח ל...
אם עדיין תתיצב!

משרד הבטחון - אגף כח אדם
המחלקה להנצחת החייל

אישור

הננו מאשרים בזה

כי נחמן אימון ז"ל
בן אשר וסלמנקה (אלכיה)
נפל ביום כ"ב אייר תש"ח
(1968-48)

הובא למנוחת עולמים בבית הקברות

הר הזיתים - ירושלים

מנחם 1960

מנהל המחלקה

ק/305241 סא"ל משה אורן

אוריאל אופק

גוש עציון בהרי חברון

הקרב האחרון

בג' באייר עם שחר, יומיים לפני תום המנדט הבי-ריטי על ארץ-ישראל, פתח הלגיון הערבי בהתקפה המכרעת על גוש עציון. התקפה אדירה זו נערכה בפיקודו של קולונל בריטי, ונטלו בה חלק 40 משוריינים וטאנקים, מצוידים בתותחים ובמכונות-ירייה כבדות, שני גדודי רגלים ואלפי כפריים מזוינים. אחוזי תאווה רצח ושוד.

ההתקפה התחילה בהפגזה כבדה על המנזר הרוסי, ואחריה הסתערו גדודי הרגלים. או מיהר מוש, מפקד הגוש, למנזר, בידעו שכאן מרכז הכובד של עמידת הלוחמים. אבל לאחר שהאויב התחיל מכתר את המנזר לא היתה ברירה אלא לסגת. בעת הנסיגה נהרג מוש, וכן נפצע קשה מפקד המנזר, המלחין צבי בן-יוסף. הקרובים אליו שמעו כיצד שר ברגעיו האחרונים את שירו: „ואם בקרב פול אפולה, רע, אתה את נשקי לנקמתי תטולה“.

המנזר נפל. אחריו הסתערו כוחות הלגיון על המשלטים האחרים, ובגמר היום הראשון למלחמה היה הגוש מבותר לשלושה קטעים נפרדים; כל משק נאלץ לארגן את הגנתו בנפרד.

עתה ריכזו האויב את עיקר כוחו על כפר-עציון. המשק הופגז קשות במרגמות ובתותחים, וגלים גלים לפניו פקד על הגוש עוזי נרקיס, היום אלוף פיקוד המרכז.

של לגיונרים וכפריים הסתערו על הנקודה. אך המגיינים החמושים ברובים ובסטנים הדפו את כל ההסתערויות.

עם לילה חלה הפוגה בקרב. בחצות פונה בית-החור לים, על רופאיו ופצועיו הרבים, מכפר-עציון למשואות יצחק. המגינים נחו והתכוננו ליום הבא.

עם שחר התחדש הקרב ביתר שאת. ב־7 בבוקר שודר, הוך כדי הפגזה, השידור המסורתי האחרון מכפר עציון לילדים ולאמהות שבירושלים.

שעות ארוכות נמשכו ההפגזות וההסתערויות. בשעות הצהריים הצליח טור משוריין של האויב לפרוץ את שער המשק ולחדור פנימה. היה ברור שאין עוד

11751

15/30

לתשומת לב מקבל מכתב זה

אם האיש שאליו מיועד מכתב זה עבר לדירה אחרת או עזב את העיר, חובה על שכניו או קרוביו להודיע על כך לתחנת הגיוס האזורית הנזכרת בגוף המכתב.

הועד הלאומי
לכנסת ישראל בא"י
מרכז המפקד לשרות העם
ירושלים, רח' בן-יהודה 7 — טלפון 2749

לכבוד

שם המשפחה

השם הפרטי

הכתבת

השכונה, הרובע, הנחלה, החצר, בית

ירושלים

משרד הבטחון - אגף כח אדם
המחלקה להנצחת החייל

אישור

הננו מאשרים בזה

כי נחמני כאלון זיל
בו אשכ וסלעני אשכ
נפל ביום 8 א"ר תש"ח

12548

הובא למנוחת עולמים בבית הקברות

הר הזיתים - ירושלים

מנהל המחלקה

ק 30524 סא"ל משה אורק

אם תדעו על מותו של חייל (18.12.47)
אם תדעו על מותו של חייל (18.12.47)
אם תדעו על מותו של חייל (18.12.47)

צו התיצבות

בתוקף צו הגיוס שהוכרוז על-ידי הנהלת הסוכנות היהודית לא"י הוציאה
הועד הלאומי לכנסת ישראל בא"י ביום כ"ב כסלו תשי"ח (5.12.47) נקרא ג
גבר ואשה ביישוב בין הגילים 17—25 להתיצב לקראת התגייסותם למפקד
אשר יוטל עליהם על-ידי מרכז המפקד לשרות העם.

בהתאם לצו זה עליך להתיצב בתחנת התיצבות

ב מרכז מ"מ

פני הנכנסים לט"ו שב תש"ח (9.1.48) בין השעות 8-10 אחר הצהריים
הבא אתך את תעודת הלידה או תעודה אחרת המוכיחה את תאריך הלידה.

ההתיצבות — חובה!

יהודי שהצו חל עליו, חייב להענות לצו ללא כל דחוי!
שמור על צו התיצבות זה והבא אותו אתך לתחנת הגיוס האזורית.
זכור כי בכך תלויים בטחון היישוב והגשמת המדינה העברית!

(-) מ. איזנשטאט (-) י. טשרנוביץ (-) אהרן חיים כהן
יו"ר סגן יו"ר מזכיר כבוד

מרכז המפקד לשרות העם בירושלים

טפס 1-48-12.000. המפקד לשרות העם, ירושלים.

לזכר בנים שנפלו

נחמני מימון

מתוך ספר יזכור - של מלחמת השחרור

נחמני מימון

בן אשר ומלכה (סולטנה) נולד ביום ל' בשבט תרה"ז 2.1927. בעיר ספרו שבמרוקו, עלה ארצה באוגוסט 1935.

למד בבית הספר כל ישראל חברים (אליאנס) בירושלים. עבד כמכונאי דפוס מומחה בבית הדפוס „מוריה“ ותמך במשפחה.

חבר הנוער העובד, עשה זמן קצר בהכשרה בקיבוץ „רביבים“. מגיל 15 היה חבר ההגנה. בתחילת מלחמת השחרור היה בן 18, התגייס לצה"ל ומילא תפקיד של רמ"ם השתתף בפעולות קרב רבות בסביבות ירושלים, ליווה את המשוריינים העולים להר הצופים עם האספקה והתחמושת המוברחת להדסה ולאוניברסיטה הנצורות. פעם הותקף המשוריין בו נסע עם ארבע חברים מלווים אחרים. הם השיבו אש. חברים נפלו על ידו ובנס הוא נשאר בחיים יחידי, אך עמד ולחם בגבורה עד אשר הגיעה תגבורת והוציאה את המשוריין על כל האספקה והנשק שבו. הוא שכב בבית החולים שבע ימים. היה פצוע קל ולאחר מכן חזר לתפקידו. שירת בגדוד מוריה, נפגע ונפל בהתפוצצות פגז ליד המרגמה. במחנה שנלר ליד ירושלים. הוא ושלושה חברים ביום 2.6.1948, ביום כ"ח באלול תש"י 10.9.1950 הועבר למנוחת עולמים להר הרצל בירושלים. בן 22 היה בנופלו.

המנוח ! רוב מעשהו בשותפות עם רבקה הצדקת. אשתו אשר בעורקה וגופה במצות כן מוצקת. אשר הסכימה אתו עמו לכל דבר שבקדושה. כל אמרתו חיש עושה. והיא היתה חברת הנשיאות לנשים צדקניות בתלמוד תורה. אם-הבנים. אשר ממנה יצאו מאות תלמידים ורבנים. היא היתה ממקור ושורש טוב. וכל מצוה לה חטוב תחטוב. ברוכה היתה במעשיה עם נשים צדקניות. במתק לשונה ובהדרכתה לחקק גבית ונפש רעבה להחיות. חלל ריק נשאר במותה. ועלתה לעולם רוחני לקבל שכר פעולתה.

המנוח ! עלה בכחות עצמו בשנותיו האחרונות בימי השיבה. לשכון כבוד בארצנו בחיבה. עזב רכושו והונו בשמחה. וגר בארץ בלי יגון ואנחה. דר בשיכון צר ידיים. במטבח אשר היה לו בעדי עדיים. שכח ביתו בשתי קומות עם כל הדרו. ויפיו והדרו. וכשבקרתיו בירושלים. לא כהתה עינו לא נס ליחו יפה עיניים. עודר גינתו היה. ונפש טוב רויה. ולשאלתי למה לך ? כדי לקיים מצות ונטעתם בארץ ענה לי כי הברכה. והוסיף לאמר: בארץ כל יהודי מקיים מצות יישוב הארץ הנסוכה. וכן העובד בטוריה. מקדש שם הוה והיה. גם הבנאי גם האכר. יש לו שכר. גם השומר בגבולות. יש לו מצות כחבילות. כדברו אלי היה רענן ושופע רצון טוב. כנאה לשמו הטוב. וגופו מלא מרץ לחיבת הארץ. להלל שוכן שמי ערץ. נפטר בשיבה טובה. ובהסתלקותו כל מכיריו נפשם דאגה. השאיר אחריו בנים אצילים. בנים ברוכים ומהוללים. יהיה זכרו ברוך ותנצב"ה.

חתנו המנוח אשר נחמני ז"ל היה אדם תם וישר ירא אלהים וסר מרע. ביתו פתוח לרוחה. במשאת וארוחה. בעליה הגדולה ממרוקו שנת 1948. כל חיל כל רוק נמצאת בכיסו כתבת של נחמני. וכשבאים מקבלם בסבר פנים יפות ובשמחה. אורחים בעשרות בביתו. ורצון ושמחה אתו. בעל מדות ישרות. ומצות רבות. המנוח הלך לבית עולמו והשאיר בנים רוחניים חבילות חבילות. אגודות אגודות. זכרונו לברכה. הכל עשה בעזרת אשתו מלכה. תבדל לחיים טובים. אשר שאבה הוד פעולותיה. מהוריה ילדוה. צעדה וצועדת בדרכם. ובכל מהלכם. מאז ועד היום ביתה פתוח לרוחה. בלב טוב ונפש שמחה. עזרה לזולת לבנות בית נאמן. במתק צוף ומן. אשת חיל עטרת בעלה. זך וישר פעולה.

אשר נחמני ! עלה ארצה עם 3 ילדים. אשר בשנים האחרונות. אל שאננות. אנחות רבות יגון וצער ועינים דם זורמות. כי בנם הקטן אלישע ז"ל נפטר בגיל 10 שנים. והיקרים שלהם ראובן ומימון נפלו בקרב בשנת 1948 על אדמת המולדת. מתו מות גבורים. ומסרו עצמם על קידוש השם. דם הנשפך. הוא כדם קרבן עולה. ונפחו נפשם בקדושה וטהרה. והם יבקשו רחמים על משפחתם ועמם וחיילי צבא הגנה לישראל. יהיה זכרם ברוך ותנצב"ה.

הוריהם השכולים. למרות כאבם וצערם. קבלו גזירת הבורא ברצון טוב ובהבלגה. ועם כל זה. המשיכו בהכנסת אורחים יום יום. ותבדל לחיים מלכה אמם. עודנה ממשיכה בגמילות חסדים לכל הפונה אליה. ומחלקת צדקה בהפרזה לבתי כנסיות ולנזקקים. יהיה רצון תבורך מפי עליון באורך ימים ובבריאות מתמדת. וגם עד זקנה ושיבה ה' לא יעזבינה ותזכה לגאולה שלימה בקרוב אמן.

אשת ז"ל מייפיצה

ברכת צד"ל נתנה לך

לפנתובית

ב' מלכה נחמני

אלוף - משתליו
אלוף פיקוד חרמתי

לבד

פרק שישי -

נשארתי בודדה בלי ילדים ובלי בעל. גם משפחה לא היתה לי בארץ. מדי שנה אני עורכת אזכרות ולימוד לזכר יקירי. לבשתי שחורים על בני ובעלי במשך 12 שנה. הייתי בוכה יומם ולילה עד שראייתי התקלקלה וכמעט התעוררתי - אלמלא עברתי 6 ניתוחים בעיניים. נחמתי היחידה היתה הקמת מדינת ישראל, ידעתי שבני לא נפלו לשוא כי אם למען מטרה נעלה זו. באותה שנה, השניה לעצמאות ישראל החלה העליה לארץ וקרובים במשפחתי היו באים להתארח אצלי עד שמצאו מקום מגורים.

בשנת 1962 עלה בן אחותי יעקב דהן (שהיה בן שנתיים כמות אמו שמחה) אשר מאז מותה הייתי כותבת לאביו שישלח אותי ארצה כדי שאטפל בו אך רק כשהגיע לגיל בגרות עלה על דעת עצמו ובה אלי. הוא היה יתום מאימו ואני הייתי ערירית ולכן אמצתי אותו כבן.

לאחר שנה שיעקב שהה אצלי התגייס לצבא ושוב נשארתי לבד. אך לאחר שכתבתי מכתבים רבים לצבא הסכימו להעבירו למחנה „שנלר“ כדי שיהיה קרוב לבית ויבוא כל ערב, מאוחר יותר התארס יעקב ואני עזרתי לו לערוך חתונה. יעקב ואשתו גרו אצלי כ-3 שנים, כאשר נולד להם בן קראתי לו על שם בני הבכור מימון ובמשך 3 שנים אלו גרנו כולנו בחדר אחד ולכן בתום 3 השנים עברו יעקב ומשפחתו לגור במעברה. אך הקשר נשמר בשבתות ובחגים. כאשר נולד בנם השני נפטר אביה של שולה אשתו. לכן קראו לו מקסים (מכלוף), כאשר נולד בנם השלישי רציתי לקוראו על שם בני ראובן אך אביו של יעקב ביקש ממני לקרוא לילד על שמו אברהם, רק כאשר נולד בנם הרביעי נקרא על שם ראובן בני.

בשנת 1951 עלה לארץ אבי אליהו אביטבול, עם אחי אליעזר ואחיותי יעל וחנה, בהיותו בן 80. אני טיפלתי בו עד אשר קיבל צריף במעברה ורק לאחר מכן הועבר לשיכון. בגלל בריאותו הרופפת, עזרתי לאליעזר וחנה להתחתן. כשהיה אבי בן 87 נפטר ונקבר בהר המנוחות בגבעת שאול והשאיר אחריו את בתו יעל שבאה לגור איתי, שעבדה ולמדה עד שהתחתנה.

מאוחר יותר נישאה יעל וכשנולדה בתה נורית ב-1958 הייתי מטפלת בה כי יעל עבדה, עד - כשהלכה לגן. טיפלתי גם בנועם ימין הנכד של אחותי רחל שגרה במגדל העמק. נועם סבל ממחלות האסמה והרופא דרש שיגור בירושלים בשל האוויר הצח. הוא התגורר אצלי במשך 4 שנים, ולמד בבית הספר אליאנס עד שהבריא וחזר למגדל העמק. כשנורית למדה בבית הספר התיכון גרה אצלי במשך 4 שנים. ולאחר שסיימה ללמוד במדרשה לתזונה התחתנה.

שוב נשארתי בודדה ומספר גברים הציעו לי נישואים ואני דחיתי אתם. אחד מהם היה מכלוף שנראה לי רציני היה מבקר אצלי במשך כשנה. נישאתי לו בחודש אוגוסט

ה' שון כסליו א' קנ"ט אה"ה . ש רפ"ו י"א .

למשלך יודין לשר פה"מ ק"ו, ופי' סוללנא לבועבול סעו'.
סע ענג בנדך נחומ' , ויז' עלא נוסמ' לבאב' טוד . ס' .
נעל'ס יא בנ'ן ס'ן ק' נמלט לבאר' ש' לת'ם עובד' עוב' 26 ס'י .
כא"ן לס'נ'ר' לב'ע' , ולב'כ' פ'ר'ס' . נש'כ'ר' נוא'ר' .
ל'א'מ'י'א' ל'י'ל'ם כ'ל'א כ'ל'ס' כ'ע'ר' ע'ל'א כ'ל' ס'מ'ע' . נ'ל'ח'ם
כ'ע'ר' ק'ב'ר' . מ'א' מ'ב'נ'א'ם ל'ק'ן כ'א'ם ע'ב'ד'ל'ק' . מ'ש'ר' ע'ל' ק' ר'ס'ו'ק'
ק'ו'א' י'ש'ע'י'ז'ס' ס'ב'ר' , ל'ל'ק'ס' ו'ל'י'ל'א' . ל'מ'ט'ן א'מ'ו' . ס' .
ק' ע'ב'ד' ל'ק'ר' . י'נ'א' ע'ל' פ' מ'ב'נ'ק' . נ'כ'א'ט' ק'א' ע'ב'ד'ק'ס' כ'א'ם מ'א'
נ'כ'מ'ו'ק'א'ם ע'ל'א ל'א'מ'ק'ס' . ו'מ'א' נ'כ'ל'ק'ס' . ו'ל' י'כ'נ'ד' ק'ו'א' ק'ו'א' ל'י'ל'פ'
ל'א'ק'ו'ס' ס'ר' , ו'מ'ט'ן ק' . נ'ש'מ'ע'ל' ע'ל'י'א' מ'ו'נ'א'כ' ל'י'ל'ק' . ע'ל'פ' כ'ל'
ל'ו'ל'ד' ל'ח' פ'נ'א'מ'א'ר' . נ'כ'א'ר' ל'י' מ'ש'מ'ע'ט' ל'כ'ב'א'ר' . מ'א'ו'י' כ'ו'נ'א'ק'ר'
נ'ש'מ'א'ק'ר' . נ'ש'מ'ע'ו' ל'ב'י'ן כ'ח'י'ס' ו'מ'א' ק'מ'ל'ים מ'ט'ן י'ר'פ'ו'י' . ו'מ'א'ו'י' נ'א'ם
כ'מ'ז'ל'י' נ'א' י'ש'מ'י'ו'ו'ל' . ק' י'כ'נ'ד' י'ל'ל'א'י' פ'ש'ל'י' ק'ל'ע'ו' .
נ'ש'כ' . נ'ש'ל'מ'ט' ל'ק' . כ'א"ן מ'ש'מ'ו'ט' ו'כ'פ' מ'א'ר'ל'ו' מ'ל'מ'ו'ט' ל'ע'
נ'כ'א' נ'כ'ב'ק' כ'א'ם כ'ע'ר' י'ש'ר' . כ'מ'ז'ל'י' . ז'ק' א'ק'ל' מ'ש'מ'
ל'מ'ע'ס' מ'ש'ל' כ'ל' פ'ט'ס' , ו'ל'ע'ל'מ'י'א'י'א' ק'ו'א'ר' ל'ל'א'
כ'א'כ'ס' ו'נ'פ'ו'ט' כ'א'ם ע'ב'ד'ל'ק' . ע'ל'א ל'א'מ'ק'ס' . כ'ג'ל'ל' ק'ל'
ל'כ'א' . ו'ל'ע'א' ע'ל' ל'י'ד'ו' י'ע'ק'ב' ל'ב'וע'ב'ל'

ק"ו

גם אסור להזיז את דט על הארץ, ומכאן נעשו על זה
 להביא יומן זכה שנכתב לקדושת ארץ ישראל (עמוד 10)
 נעשו אלא שכל בעלותה אינו, ואם נעשה על ידי וקדושת ארץ ישראל
 כמבואר (מלכות יח) (תשובה 10)
 קצרה בזה זכות היא להזיז אנוני בזה, ולמכור משה מה שכתב
 אביהם בלתי אלא בניסן, אלא במכרם נולדו במלך ובמלך
 בל בזה (מלכות יח) (תשובה 10) ואם מי שנולד במלך אם הוא קדור בזה
 הרי הוא כאלו הוא קדור בזה במלכות, אך אינו דומה קולעתו
 משהם לקולעתו למחר מיתה (במכות ק"א) כל שיש בו מלך ומלך
 הנבא אלה לקדושת, כל המכר הוא מלכות ארץ ישראל וקדושת
 ארץ המים, (תשובה 10) ומכאן המים (תשובה 10)
 להביא ש' ארבעה צדדים ארבעה ארבעה מים, וכל ארבעה ארבעה מים
 גלגול ממלכות אלה עכ"ל מתי מים כמלה לומר המצבים (תשובה 10)
 כזה פ"ד (יבואלם לאיש פ"ד) ואם יבואלם ארבעה מים מים
 לומר המצבים, ומי זכר להם להלכה ארבעה ולחיות? קדושת
 ארץ, ארבעה וכמה ארבעה מים (מלכות פ"א) (תשובה 10) וכל
 בזוהר הקדוש, אמר ש' יודג' עשרה מלכות לוח ארץ, ארבעה במלכות
 ארבעה קדושת, אלא שכן לוחי לה זכר ארבעה מלכות ארבעה
 גלגול דמית מלכות, וכל מלך לוחי ארבעה מלכות ארבעה
 קדושת זכר ארבעה מלכות ארבעה מלכות, ואם ע"ל
 אי זכר במינוי זכר ארבעה מלכות ארבעה מלכות, וכל מלך
 לוחי זכר ארבעה מלכות ארבעה מלכות, וכל מלך
 מות ע"ל) ואכן רבנו אנו ע"ל על גופה ונמארו מלך
 קדור בזה (מלכות פ"א) (תשובה 10) ע"ל קדושת ארבעה מלכות
 העדים, יבואלם, מלכות, ע"ל, יבואלם, יבואלם לעולם
 ארבעה מלכות ארבעה מלכות ארבעה מלכות ארבעה מלכות

Perception-Recette Municipale de

DEMANDE

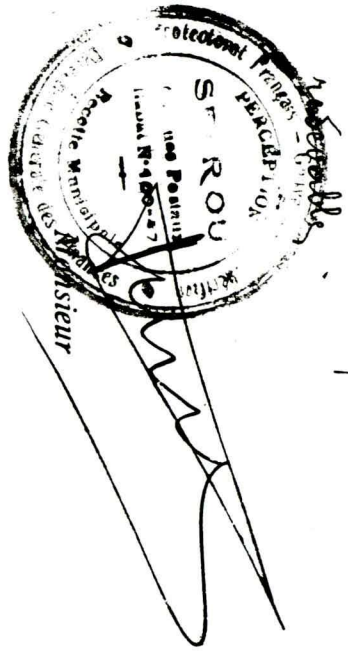
Selham, le 18 juillet 1935

M. le Maire, Receveur Municipal
 de la ville de Selham, certifie qu'il a
 la date du 18 juillet 1935, le nouveau
 M. Selham, demeurant au
 M. Selham de Selham, d'act acquitte,
 de tout les impôts dont il était

REPONSE

, le 1935

F. P. 1708

בעה"ו.

הרב יהושע מאמאן נר"ו

לפנים רב ראשי וראב"ד לערעוורים במרראקש
וכל אגפיה (מרוקו), וכעת רב בנהריה (ישראל).

דוכרן סהדותא

הן צדק להגיד כי ישר, שהאיש המאושר, יקר רוח איש תבונה, ואת קדושים נמנה, קובע עתים לתורה, כחשיכה כאורה, אגודת הבושם, חרד לדבר השם, כהה"ר אליהו יעקב אביטבול, עליהו לא יכול, זה כמה ומורשי לבכו הטהור השיאוהו לעלות לשכון כבוד בארצנו הקדושה, להתקדש בקדושת הארץ אבן הראשה, ולחסות נכונה, תחת כנפי השכינה, כמו שהטמינו רז"ל ברמ"ז בדברי קדשם כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה, (כתובות ק"י ע"ב).

והן היום תלי"ת נראו לו סימני טהרה, ונוכח לדעת כי מחשבתו הטהורה, נצטרפה ל- מעשה נורא, ומאת ה' היתה זאת שנתקבל לפני האיש אדוני האר"ץ, ופתקא נפלה לו ממלכותא דארעא, כעין מלכותא דרקיעא, ובכן האיש אליהו זכור לטוב הנז', דרש ממני להניף עטי עט דודים, להגיד בעליל לארץ מקצת מתרומות מידותיו הטהורות, ובכן לעשות רצון צדיק כי ר"ב הוא, גיליתי דרעאי ונפל נהורא רבתא, ובפה מלא אמי- נא, מה שראתה עיני, כי מימי חורפי וקוטני, ידעתי את האיש ואת שיחו, ידיעה נאמנה, והכרתי דרכו הנכונה, איש צדיק תמים, מלא רחמים, פניו מאירים כמנורה הטהורה, זכה וברה, תורה עם דרך ארץ שלב, אהוב טהור לב, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, וליראת השם הטהורה, כולו מחמדים, רודף צדקה וגומל חסדים, טוב ומיטיב לכל דורשיו ושוחריו, ואני הצעיר מימי חורפי אהבה עזה אהבני, ויום יום דרשני, ועמד ליד ימיני, ובזמן האחרון אזר כח ויסד * * * בעיר מולדתו צפרו (מרוקו) ישיבת תחכמוני, מלאה חכמים וסופרים לומדים תלמוד והלכה, וזה כעשר שנים והיא כנחל משוכה, וראש ה- ישיבה היה אדוני אבי מורי ורבי, מני"ר, דגול מרבבה, ריש מתיבתא, דרופיתקא ד- אורייתא, הרה"ג, מעו"מ, כקש"ת המלאך רפאל עמרם מאמאן צוק"ל וזיע"א.

הן אלה קצות דרכיו הטהורות והיקרות, של האיש אליהו זכור לטוב הנז', יהי"ר זכות התורה, תעמוד לו לימינו, ויפק האל תמיד רצונו, וישלם פעולו ותהי משכורתו שלימה, משוכן שמימה אמן. החותם בסדר הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו, כי אתן שנ"ת תשו"ב תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד לפר"ק, והיא התש"ח ליצירה, ולראיה חתמתי פה אספי יע"א (מרוקו), הצעיר עבד האל הנאמן.

יהושע מאמאן נר"ו.

רב ודיין בעי"ת אספי יע"א (מרוקו).

פרנסה טובה וחיינו בדחק. החדר בו גרנו היה קטן וצר לנו לכן שכרנו חדר גדול יותר כשכונת גאולה. היה זה חדר במרתף אשר בזמן גשמים הוצף כולו במים, לכן עזבנו באמצע השנה ועברנו לגור ב,,נחלת ציון" עד לסוף השנה.

ב-1939 פרצה מלחמת העולם השנייה. היו הפגזות על חיפה ותל אביב ומשום כך תושבי ערים אלה עברו לירושלים והצפיפות גדלה וכן גם הדרישה לדירות לכן לא החלפנו את מקום מגורנו ונשארנו בנחלת ציון.

אלישע, בני הקטן, היה חולה (היה זה בשנת 1940) והייתי לוקחת אותו לבית החולים ,,הדסה" ברח' החבצלת. הוא היה בן 10 וסבל ממחלת לב. בה' באייר הלכתי לביקור בבית החולים ולא מצאתיו במיטתו. שאלתי את האחיות והיא סיפרה לי שהוא נפטר. אותו יום הייתי כמשוגעת והלכתי לספר לבעלי ולקרוביו. הוא נקבר בהר הזיתים בגלל הפרעות ביהודים לא יכולנו להציב לו מצבה, וכך עפ"י הזכרון ידעתי היכן קיברו, מפני שהערבים היו יורים באנשים שהיו הולכים לקבור. מצבה עשיתי לו רק לאחר מלחמת ששת הימים כאשר נכבש הר הזיתים. אחרי מותו התנחמתי שלפחות נותרו לי שני בנים, אחרי שנה עשיתי בר מצווה למימון. כאשר גמר את ביה"ס היסודי לא רצה ללמוד בתיכון אלא ללמוד מקצוע ואמנם התמחה בדפוס.

צילום - תמונה צפופה

לפי ידיעתי יהודי מרוקו וצפון אפריקה תמיד עלו לארץ ישראל בתקופות שונות עוד לפני שה"רעיון הציוני" היה נפוץ כמו בימינו. הקשר לירושלים לא נולד בתוכי כתוצאה של הפצת ה"רעיון הציוני" אלא גדל והתחזק בי יותר ויותר כתוצאה מידיעת ההיסטוריה של עמי והתפילות הדתיות של "ותחזינה עינינו". ועוד בקוראי את ספרי הנביאים האהובים במיוחד עלי, גדל בי הרצון לעלות לארץ ולחדש ימינו כקדם, ולדרוך על אדמתי הקדומה כמו אחי הנביאים.

הרבה לא ידעתי על הדודה מלכה מירושלים, ידעתי שאבא ואחי רפאל התכתבו איתה, ורציתי גם אני לראות אותה כשאזכה לעלות לירושלים, ועל ידי כך ליצור ולחדש את ההמשך התרבותי לתחיית עמי במולדתי הנצחית.

לאחר כמה נסיונות נפל לחמוק מידי אימה חנה רבידא בת משפחת אל-זכרי הידועה לתפארה, אשר עקבה אחרי בשבע עיניים, "שלא אברח לה", הצלחתי איך שהוא בברכתה לנסוע באוטובוס לעיר פאס הסמוכה ומשם לתאזא ולאז'יר כשאני מתחפש בלבוש ערבי כדי שלא יתפסו אותי בגבול בין מרוקו לאז'יר, ודרך המחנות של מרסייל עד הגיעי לארץ בסביבות חג הפסח. יצאתי את צפרו העיר בברכתו של הסבא היקר שהבטיח לי לבוא בקרוב לירושלים גם הוא. ברכתו ללא מילים של אבא גם לוותה אותי בדרכי.

לא כאן המקום לעמוד על פרטי התלאות אשר מצאוני בדרכי, ממחנה הנוער קרית שמואל ליד חיפה ולקיבוץ איילת-השחר עם הקבוצה הראשונה של נערים מצפון אפריקה באותו קיבוץ. משם למשווה ישראל בו למדתי בסקטור הדתי של מחזור ל"ב, ועד לגיוסי לצה"ל. מהקיבוץ שמתי את פעמי לכיוון ירושלים בטלטול האוטובוס, לבקר את הדודה מלכה אשר הרבה דובר בה בביתנו במרוקו, ולבי מלא צפיות.

מצאתי סוף סוף את הכתובת שלה בנחלת אחים עם קושי כלשהו, אך הרחובות משום מה נראו לי כמוכרים, משום צורתם הדומה לרחובות ילדותי. וחשבתי בליבי, האם הדודה תכיר אותי? הרי אף פעם לא ראתה אותי, ומה אגיד לה? הדי הפרידה הקשה מההורים הגביר את תחושת כאבי והקשר מילדות את הדודה, כאילו נוכחות של משפחתי נמצאת אצל הדודה, הורי טרם עלו לארץ אך אני מעז סוף סוף לנקוש על הדלת בחרדת מה לקראת הפגישה המיוחלת. נדמה לי שאני עדיין בחלומי לעלות לארץ, וכבר אני כאן ליד דלת דירתה של הדודה.

שמיעתה כנראה היתה חלשה לשמוע את נקישתי על הדלת, הצצתי פנימה ולפני אשה בלבוש צנוע וספר בידיה, יושבת בניחותא במיטתה טרם הרגישה בנוכחותי, רק עמדתי דומם וחיכיתי לתשומת ליבה אשר באה מיד כשהרימה את עיניה מהספר, בשמחה רבה קמה ממיטתה. אלי לחבק אותי. אתה הוא, "שמואל הקטן" (כיניו חיבה מילדותי)?

כן דודה אני הוא ולא אחר, ענית, התבוננתי סביב ונפלתי שוב על זרועה וליבי בוכה ושמה כאחד. מידיד לאחר מכן ניגשה למטבח להגיש לי ארוחה חמה וטעימה לאחר הנסיעה המייגעת מהקיבוץ בגליל. מה לבן חכמים ורבנים לעשות בקיבוץ לא דתי? היא שואלת, היא דיברה על ליבי לעבור לבית הספר החקלאי מקווה ישראל, ושלא אשכח חלילה את מורשתי הדתית, עתה שבאתי לירושלים הבנויה יש לא לאבד את החינוך שקיבלתי במרוקו. אחרי הביקור ההוא היא עזרה לי לבקש העברה למקווה ישראל, וכך אמנם היה הדבר.

אך באותו ביקור ראשון לא יכולתי להשתחרר מהתחושה המוזרה אשר תקפה אותי בהיותי בביתה. משום מה לא ידעתי דבר וחצי דבר על מימון וראובן ז"ל, אך שאלתי

תקופת הילדות

פרק ראשון:

נולדתי בעיר ספרו שבמרוקו בשנת 1910. מאז שפקחתי את עיניי בעולם זה היתה אימי ז'ל מספרת כי בהריונה חלמה שהיא נמצאת בבית גדול ובו הרבה בנים ובנות, אשה אחת אמרה לה קחי את הבת הזו וקיראי לה בשם סולטנה ואמנם כאשר נולדתי קראו לי סולטנה, לבית משפחת אבוטבול. עתה שמי בעברית מלכה. הייתי בת שביעית בילדי משפחתי. אבי, אליהו אביטבול ז'ל, אמר שבאתי ב, "מזל טוב" מפני שמאז הולדתי החלו עסקיו לשגשג: הוא פתח חנות לבדים, קנה בית גדול וכלכלתו היתה מצויה בשפע.

אמונה זו ב, "מזל טוב" מסתמכת על הפולקלור היהודי שהמספר 7 מביא תמיד מזל. אימי, ז'ל, היתה מספרת: כאשר הייתי בגיל 3-4 שנים הייתי משחקת בברכות מסמרטוטים, 3 במספר, אשר קראתי להם: הראשון ר' מימון, והשני מימון והשלישי מ'מימון, הייתי אומרת שגורל שלושם למות. לפי דברי אימי הייתי ילדה שקטנה ונוחה מכל שאר אחיותי.

בהיותי בת שנה אחת כבשו הצרפתים את מרוקו ושלטו בה (מלחמת העולם ה-1) משום כך בהיותי בגיל 6 יכולתי ללמוד בבית הספר הראשון שהוקם ע"י הצרפתים (כ"ח כל ישראל חברים). הייתי הראשונה מבין אחיותי שלמדה לימודים סדירים מאחר ובנות במרוקו לא היו לומדות. קיים היה רק, "תלמוד תורה", שם למדו אך ורק הבנים.

כל יום היינו לומדים בצרפתית עד 4 אחה"צ, ואחר הלימודים היה בא רב ללמדנו תורה שעה אחת ביום. המורים היו מתפעלים מכשרי בלימודים. בגיל 9 ביקשו את ידי מהורי וערכו אירוסין מבלי שאדע כלל מה מתרחש באותה תקופה לא היתה הנערה מכירה את ארוסה כי הסידורים נעשו ע"י הורי שני הצדדים, רק בליל הנישואין התירו לחתן ולכלה לראות זה את זה. פעם עברתי ברחוב עם בת אחותי, מרים אלבון, והיא אמרה: "הנה הארוס שלך ואני לא האמנתי לה כי לא הכרתיו.

בראות נערה את ארוסה צריכה היתה לברוח ולהתחבא. בהיותי בגיל 10 נרשמו הורי לעליה לארץ ישראל. אימי טענה שלא תעזבני לבד עם בעל בגיל כה צעיר ולכן יש לערוך חתונה כדי שהחבר יצטרף עימנו לארץ ישראל. אך הורי הבחור מיאנו להיפרד מבנם ואירוסנו בוטלו. מאחר יותר ביטלנו את הנסיעה לארץ ישראל עקב חלום שחלמה אמי: בחלומה הלכה לקבל אישור נסיעה לארץ ישראל ונאמר לה שהכרטיס שלה עדיין לא הגיע. לכן נשארנו במרוקו ואני נשארתי ללמוד.

בדחילו ורחימו אני כותב מלים אלה לזכרם של מימון וראובן נחמני ז"ל, אשר הקריבו את חיי נעוריהם ונקטפו משחר עלומיהם אל עולם האמת, למען תחיית העם רווי הכאב והיגון, ואני מצטרף למוקירי זכרם החי בלבי לנצח, וכן בהוקרה רבה לאופייה הסבלני למופת של הדודה מלכה מירושלים שתחיה.

יהיה זכרם ברוך ויהחיה בליבנו כאש שלהבת, ולזכור את המורשה של עמי המפואר אשר שלהבת יה לא תכבה לעולם.

במותם ציוו לנו את החיים עד עולם.

ולדודה מלכה נחמני, ינחם אותה האלהים ביום האבל, הנחמה והזכרון הזה. אמן.

מאת: רפי אבוטבול

לאחר תקופה ארוכה קשה להעלות זכרונות מבית אבא-סבא. משחר ילדותי זוכר אני כי בית סבא שמש אכסניה, בית ועד לחכמים, לשדרים ושליחים הבאים מהארץ, לאיסוף כספים לשיבות ולחיזוק הישוב בארץ באותה תקופה. סבא אליהו ז'ל היה מבין הראשונים אשר עזב גבולות ה, "מלח" ובנה את ביתו רב הממדים מחוצה לו בין שכונות ערביות.

מספרים לי שהיה מבין המתנדבים והעושים באיסוף כספים למגבית ולקרנות וקנית המניות של אוצר התישבות היהודים אשר הופצה ע"י הרצל - וויזמן.

ההשראה והחנוך הציוני הקרינה על משפחתו העניפה, בנים ובנות נכבדים ונכבדות, לאהבת ארץ ישראל, אהבה צרופה וכנה.

בכל פעולה ציונית היתה ידו בכל. אין חברה, ישיבה וקבוצה אשר לא היה מתורמיה ותומכיה העיקריים.

אשתו רבקה ז'ל יחד אתו היו בין מייסדי חברת, "אם הבנים" המפורסמת, תרמה והתרימה ויסדה את הבנין הגדול והמפואר ללמוד תורה ודעת.

תושבי העיר יהודים וערבים כאחד כבדוהו והעריכוהו. החנוך אשר קיבלנו בביתו האציל עלינו על בני משפחתו הענפה לעליה לארץ. הוא זכה לעלות ולהיקבר בירושלים הבירה.

התוצאה: באותה תקופה עלתה מלכה הדודה עם בעלה אשר ושני הילדים - ראובן ומימון ז"ל. כאשר אחיהם אלישע נפטר ממחלה טפלו בעצמם ללא סוכנות ומחלקת עליה. הכל על השכונם וביוזמתם.

ביתם בארץ היה בית מפגש לכל בני העיר המגיעים לארץ. הם סבלו סבל רב עד אשר השתמשו בארץ, וגדלו את ילדיהם אשר חונכו ברוח היהדות והציונות.

זוכרני איך בילדותי קיבלנו מכתביהם ואיך שתינו בצמא את דבריהם, בתיאוריהם על, "המדינה שבדרך" ההולכת ונבנית.

יום שמחה היה לו בקראנו מכתביהם וכך הלך הקשר הזה והתהדק, במשלח ספרים ועיתונים.

מימון וראובן היקרים נפלו למען תקומת ישראל. מי לא קיבל עזרתה והדרכתה עם בואו לירושלים.